

**Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue**

Psykiatrian palvelut ja lyhytaikainen päihdehoito, Omavalvontasuunnitelma 2026

Vastuhenkilö

Tanja Jaakola

Omavalvontasuunnitelma

Sisällysluettelo

1. PALVELUNTUOTTAJAA, PALVELUYKSIKKÖÄ JA TOIMINTAA KOSKEVAT TIEDOT
  - 1.1 Palveluntuottajan ja palveluyksikön tiedot
  - 1.2 Alihankintana ostetut palvelut
  - 1.3 Palvelut, toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet
2. OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN, YLLÄPITO JA SEURANTA
  - 2.1 Omavalvontasuunnitelman laatiminen
  - 2.2 Omavalvontasuunnitelman toimeenpano, julkaisu ja päivitys
3. ASIAKAS- JA POTILASTURVALLISUUS
  - 3.1 Palveluiden laadulliset edellytykset
  - 3.2 Vastuu palveluiden laadusta
  - 3.3 Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet
    - 3.3.1 Palveluihin ja hoitoon pääsy
    - 3.3.2 Palvelu/hoidontarpeen arviointi
    - 3.3.3 Palvelun/hoidon suunnittelu ja toteutus
    - 3.3.4 Asiakkaan/potilaan kohtelu ja oikeudet
    - 3.3.5 Muistutus, kantelu ja potilasvahinkoilmoitus
    - 3.3.6 Sosiaali- ja potilasasiavastaavien palvelut
    - 3.3.7 Asiakkaan/potilaan osallisuus
  - 3.4 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen
  - 3.5 Henkilöstö
    - 3.5.1 Henkilöstön määrä ja rakenne
    - 3.5.2 Sijaisten käytön ja rekrytoinnin periaatteet
    - 3.5.3 Perehdytys, täydennyskoulutus ja osaamisen varmistaminen
    - 3.5.4 Työhyvinvointi ja työturvallisuus
  - 3.6 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta
  - 3.7 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi
  - 3.8 Toimitilat ja välineet
  - 3.9 Lääkinnälliset laitteet, tietojärjestelmät ja teknologian käyttö
  - 3.10 Lääkehoito
  - 3.11 Ravitsemus
  - 3.12 Hygienia, infektioiden ehkäisy ja torjunta
  - 3.13 Terveysten- ja sairaanhoito
  - 3.14 Hyvinvointia, kuntoutumista, osallisuutta ja kasvua tukeva toiminta

3.15 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja

4. OMAVALVONNAN RISKIENHALLINTA

4.1 Riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen

4.2 Riskienhallinta, toiminnassa ilmenneiden epäkohtien ja puutteiden käsittely

4.2.1 Palveluntuottajan ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuus

4.2.2 Asiakkaan/potilaan ja ulkoisen palveluntuottajan ilmoituskanavat

4.2.3 Vaaratapahtumien, puutteiden ja epäkohtien käsittely ja korjaavat toimenpiteet

4.3 Ostopalvelut ja alihankinta

4.4 Valmius ja jatkuvuudenhallinta

5. OMAVALVONNAN SEURANTA JA RAPORTOINTI

5.1 Laadun ja riskienhallinnan seuranta ja raportointi

5.2 Omavalvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi

6. Omavalvontasuunnitelman laadinta- ja hyväksyntätiedot

Liite 1. Omavalvonnan seuranta- ja kehittämissuunnitelma

1. PALVELUNTUOTTAJAA, PALVELUYKSIKÖÄ JA TOIMINTAA KOSKEVAT TIEDOT

1.1 Palveluntuottajan ja palveluyksikön tiedot

Palveluntuottaja

Pohjanmaan hyvinvointialue, Y-tunnus: 3221324-6

Osoite: Hietalahdenkatu 2–4, 65130 Vaasa

Vaihde: 06 218 1111

Kirjaamo: kirjaamo@ovph.fi

Sosiaalihuollon kirjaamo: sosiaalihuolto.kirjaamo@ovph.fi

Sähköposti muotoa: etunimi.sukunimi@ovph.fi

Toimialan nimi

Kuntoutus- ja psykososiaaliset palvelut

Toimialajohtajan nimi

Kosti Hyvärinen

Palveluyksikön nimi

Psykiatrian palvelut ja lyhytaikainen päihdehoito

Palvelumuoto

Psykiatrian erikoissairaanhoidon, selviämisen-, katkaisun-, ja vieroitusosasto.

Palveluyksikön tai palvelualojen vastuhenkilö(t) ja yhteystiedot

Tanja Jaakola, ylihoitaja, 0443234808

Palveluyksikköön kuuluvat palvelupisteet ja vastuhenkilöt

Päihdepsykiatrian osasto, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa H7, puh. 062132200, vastuhenkilö Sofia Storfors, osastonhoitaja, 0443232175

Akuuttipsykiatrian osasto, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa H8, puh. 062132170, vastuhenkilö Gunilla Richardsson, osastonhoitaja 0404875373

Tutkimus- ja kuntoutusosasto, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa H7, puh. 062132120, vastuhenkilö Camilla Sundström, osastonhoitaja 044 3232181

Nuorisopsykiatrianosasto, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa H8, puh. 062132100, vastuhenkilö Ann Widdas, osastonhoitaja 040 6729848

Lastenpsykiatrianosasto, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa H8, puh. 062132230, vastuhenkilö Marika Uusitalo, osastonhoitaja 040 1597514

Psykiatrian poliklinikka, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa H3, puh. 06- 2132272, vastuhenkilö Aija Kirsilä, osastonhoitaja 044 3232200 ja Maija Vuori, osastonhoitaja, 040 6484034

Lastenpsykiatrianpoliklinikka, Hietalahdenkatu 2-4, Vaasa A3, puh. 06- 2132241, vastuhenkilö Marika Uusitalo, osastonhoitaja 040 1597514

Nuorisopsykiatrianpoliklinikka, Kauppapuistikko 15 A, Vaasa, puh. 062132289, vastuhenkilö Ann Widdas, osastonhoitaja 040 6729848

Psykiatrian aikuisvastaanotto ja päiväosasto, Kolpintie, 7, H3, Pietarsaari, 06 -786 2355, vastuhenkilö Palveluyksikön Päällikkö Anna-Stina Småros 044 7217500

Lasten- ja nuortenpsykiatrian vastaanotto, Kolpintie, 7, H5, Pietarsaari, puh 06 786 2151, vastuhenkilö Anna-Stina Småros, Palveluyksikön Päällikkö 044 7217500

Fredrika - klinikka, Kolpintie, 7, puh. 050 4611203, Pietarsaari, vastuhenkilö Anna-Stina Småros,

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihde 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1 | Hietalahdenkatu 2–4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

Palveluyksikön Päälikkö 044 7217500

Psykiatrian vastaanotto, eteläinen alue, Närpiöntie 4, Närpiö, puh. 040 1530887, vastuhenkilö Mikaela Granfors, Palveluyksikön, Päälikkö 040 540 2014

1.2 Alihankintana ostetut palvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtävänä on varmistaa, että sen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja tuottavalla muulla palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta. Hyvinvointialue ohjaa ja valvoo sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palvelutuotantoa. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021,10 §).

Alihankintana hankitut palvelut, ja niiden palvelutuottajat

Ostettu palvelu	Palvelutuottaja
Lääkäripalvelut	Aucuparia
Lääkäripalvelut	Liscomp
Lääkäripalvelut	Medinord
Lääkäripalvelut	Mehiläinen
Lääkäripalvelut	Pihlajalinna
Lääkäripalvelut	Terveystalo
Ruoka- ja siivouspalvelut	Teese Botnia
Laboratoriopalvelut	FimLab
Koulutus- ja työnohjauspalveluita	Eri toimittajia

1.3 Palvelut, toiminta-ajatus, arvot ja toimintaperiaatteet

YKSIKÖN KUVAUS

Psykiatrian palvelut ja lyhytaikainen päihdehoito tuottavat psykiatrian erikoissairaanhoidon palveluita kolmella erikoisalalla: lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria ja aikuispsykiatria. Palvelukokonaisuuteen kuuluu sekä osastohoito että avohoidon vastaanotto toiminta. Tulosalueella on 12 tulosyksikköä. Tulosalueiden tavoitteena on tuottaa turvallista, laadukasta sekä oikea-aikaista palvelua ja hoitoa asiakkaillemme. Tulosalueen palvelut tuotetaan moniammatillisissa työryhmissä. Tulosalue tekee tiivistä yhteistyötä lääketieteellisen johdon ja lääkäreiden kanssa, psykososiaalisten paruspalveluiden, sosiaalihuollon ja hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa.

Osastohoito on keskitetty Vaasaan. Kokonaisuuteen kuuluu:

Kolme aikuispsykiatrian osastoa (24/7). Osastohoitopaikkoja yhteensä 38. Lisäksi

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihde 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1 | Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

lyhytaikaisessa päihdehoidossa on 11 hoitopaikkaa, joista kaksi selviämishoitoa varten. Yksi nuorisopsykiatrian osasto (24/7). Osastolla on kahdeksan hoitopaikkaa. Yksi lastenpsykiatrian osasto (24/5). osastolla on viisi hoitopaikkaa.

Osastohoitoon tarvitaan lääkärin lähete.

Avohoito

Avohoidon palveluja lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria ja aikuispsykiatria tarjotaan kaikilla hyvinvointialueen kolmella alueella; pohjoinen alue, keskinen alue ja eteläinen alue.

Erikoissairaanhoidon avohoitoon pääsy edellyttää lääkärin lähetettä. Palveluita järjestetään elektiivisenä vastaanottotoimintona; läsnäpalveluna ja etävastaanottona.

Päivystys

Psykiatrian päivystys toimii 24/7. Yhteispäivystyksen yhteydessä Vaasassa toimii psykiatrian päivystävän sairaanhoitajan vastaanotto, jonne voi hakeutua ilman lähetettä matalalla kynnyksellä.

Päihdehoito

Tulosalueeseen kuuluu myös laitostenmuotoinen, lyhytaikainen päihdehoito:
selviämishoito
katkaisuhoito
vieroitushoito
korvaushoidon aloitukset osasto-olosuhteissa

Päihdehoitoon pääsee ilman lähetettä, suoraan yhteydenoton perusteella.

Pietarsaaren päiväosastopalvelut

Pietarsaarella Fredrika-klinikka tuottaa syömishäiriöhoitoa sekä päiväosasto- että poliklinikkatoimintana. Lisäksi Pietarsaarella toimii psykiatrian asiakkaiden päiväosasto.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Tulosalueemme toteuttaa tehtävänsä hyvinvointialueemme arvojen mukaisesti tiiviissä yhteistyössä, turvallisuutta vahvistaen ja vastuullisesti luottamusta rakentaen – ihmiseltä ihmiselle.

Psykiatrian erikoissairaanhoidon toiminta-ajatus on edistää ja yllpitää väestön mielenterveyttä. Sen tehtävänä on tutkia, diagnosoida ja tarjota näyttöön perustuvaa sekä vaikuttavaa hoitoa vaikeisiin mielenterveyden häiriöihin, turvata potilasturvallisuus sekä tukea potilaiden toimintakykyä ja kuntoutumista moniammatillisessa yhteistyössä potilaan, omaisten ja eri verkostojen kanssa.

Psykiatrian asiakasprofiili muodostuu henkilöistä, joiden mielenterveyden häiriöt tai kriisitilanteet ovat vaikeusasteeltaan sellaisia, että niiden asianmukainen hoito vaatii erikoistunutta, moniammatillista arviointia ja hoitoa perusterveydenhuoltoon vaativammalla tasolla. Psykiatrian keskeisiä sairausryhmiä ovat mielialahäiriöt, ahdistuneisuushäiriöt, psykoosisairaudet,

persoonallisuushäiriöt, vaikea-asteiset neuropsykiatriset häiriöt, syömishäiriöt, traumaperäiset häiriöt sekä itsetuhoisuuteen ja akuutteihin kriisitilanteisiin liittyvät oirekokonaisuudet.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan psykiatrian erikoissairaanhoidossa tulee turvata potilaille yhdenvertainen, näyttöön perustuva ja laadukas hoito, sekä määrittää palvelujen järjestäminen, saatavuus ja hoitopääsy erikoissairaanhoidon kokonaisuudessa. Laki velvoittaa hyvinvointialueita järjestämään erikoissairaanhoidon palvelut alueensa asukkaille ja toteuttamaan hoidon porrastuksen perusterveydenhuollon kanssa.

Mielenterveyslailla (1116/1990, muutokset 2022) on keskeinen merkitys psykiatrian osastohoidossa. Laki säätelee tahdosta riippumattoman hoidon edellytyksiä, menettelyjä ja valvontaa sekä määrittää valtion mielisairaaloiden toimintaa. Laki ohjaa nimenomaan niitä tilanteita, joissa potilaan itsemääräämisoikeuteen voidaan puuttua ja millä perusteilla.

Erikoissairaanhoidolaki (1062/1989) määrittää, miten erikoissairaanhoidon järjestetään ja mitä se sisältää. Laki koskee kaikkia lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisaloja ja niitä palveluja, jotka liittyvät sairauksien ehkäisyyn, tutkimukseen, hoitoon ja lääkinnälliseen kuntoutukseen. Hyvinvointialueen on huolehdittava alueensa väestön tarpeellisesta erikoissairaanhoidosta.

2. OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN, YLLÄPITO JA SEURANTA

2.1 Omavalvontasuunnitelman laatiminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta säädetyn lain (741/2023, 27 §, myöhemmin valvontalaki) mukaan yksityisten ja julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikköjen tulee laatia päivittäisen toiminnan laadun, asianmukaisuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seurantaan varten sähköinen omavalvontasuunnitelma.

Pohjanmaan hyvinvointialueella omavalvontasuunnitelmat laaditaan toimiala- ja tulosaluetasoilla ja toiminta/tulosityksikkötasoisesti (huomioiden erityislainsäädäntö, esim. terveydenhuoltolaki, lastensuojelulaki, vanhuspalvelulaki) hyvinvointialueen laadintalinjauksen mukaisesti. Julkiset palveluntuottajat (hyvinvointialueet) rekisteröityvät palveluntuottajarekisteri Soteriin vuoden 2027 loppuun mennessä. Hyvinvointialueen tulosalueet tulevat vastaamaan 1.1.2028 alkaen rekisteröintiteknisesti palveluyksikköjä. Omavalvontasuunnitelman tulee kattaa kaikki palveluntuottajan palveluyksikössä, ja sen lukuun tuotetut palvelut.

Hyvinvointialueelle laaditut omavalvontasuunnitelmat pohjautuvat Sosiaali- ja terveyslupaviraston entisen Valviran [määräykseen](#) 1/24 (Valvira 8.5.24, Dnro V/42106/2023) sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta. Valtakunnallinen ja monialainen valtion keskushallinnon alainen Lupa- ja valvontavirasto (LVV) on aloittanut toimintansa 1.1.2026. Lupa- ja valvontavirasto hoitaa lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano- ja ohjaustehtäviä sekä yleisen edun valvontaa. Virasto hoitaa jatkossa tehtäviä, joita hoitivat aiemmin Valvira, kuusi aluehallintovirastoa ja 15 ELY-keskusta.

Omavalvontasuunnitelmat ja muut suunnitelmat ovat osa Pohjanmaan hyvinvointialueen omavalvontaohjelmaa. Omavalvontaohjelma ohjaa palveluyksikköjä omavalvonnan toteuttamisessa. Omavalvonnan ja laadunhallinnan käsikirja tukee käytännön tasolla

palveluysikköjä omavalvontasuunnitelman laadinnassa ja omavalvonnan toteuttamisessa sen eri osa-alueilla. Kukin palveluysikkö vastaa oman omavalvontasuunnitelman laatimisesta. Suunnitelmat laaditaan yhteistyössä henkilökunnan kanssa hyvinvointialueen yhtenäiselle omavalvontasuunnitelman lomakepohjalle.

Omavalvontasuunnitelman laatimisesta, toteutumisen seurannasta ja päivittämisestä vastaava henkilö(t) ja yhteystiedot

Tanja Jaakola, ylihoitaja puh. 044 3234808

Janne Mäntynen, psykiatrian johtava lääkäri puh. 040 5433921

Omavalvontasuunnitelman hyväksynnästä vastaava henkilö(t) ja yhteystiedot

Kosti Hyvärinen, toimialajohtaja, puh. 0406204823

YKSIKÖN KUVAUS

Tämä omavalvontasuunnitelman ovat laatineet tulosalueesta vastaavat henkilöt. Tulosalueen omavalvontasuunnitelman laatimiseen ei ole osallistettu potilaita/asiakkaita.

2.2 Omavalvontasuunnitelman toimeenpano, julkaisu ja päivitys

Omavalvonnan toteuttamisessa, ja sen onnistumisessa asiakas- ja potilastyössä on oleellista, että koko palveluysikön henkilöstö on sitoutunut omavalvontaan ja että henkilöstöllä on ymmärrys omavalvonnan merkityksestä, tarkoituksesta ja tavoitteista. Omavalvontasuunnitelma ohjaa palveluysikön henkilöstön päivittäistä käytännön työtä ja toimintaa.

YKSIKÖN KUVAUS

Omavalvontasuunnitelman tehtävänä on varmistaa toiminnan laadun, potilasturvallisuuden ja palvelujen asianmukaisen toteutumisen. Omavalvontasuunnitelma laaditaan hyvinvointialueella kattavasti toimiala-, tulosalue- ja tulosyksikkötasolla. Jokainen esihenkilö tiedottaa organisaation omavalvontaohjelmasta ja omavalvontasuunnitelmasta yksikössään ja varmistaa, että henkilöstö tuntee omavalvontasuunnitelman sisällön. Henkilöstöltä pyydetään lukukuittausta yksikön omavalvontasuunnitelmaan perehtymisestä ja heitä tiedotetaan, mikäli siihen tulee muutoksia. Henkilöstön vastuu on sitoutua laadittuun omavalvontasuunnitelmaan päivittäisessä arjen työssään. Päivittäisessä työssä omavalvonnallisilla toimilla on keskeinen rooli toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja palvelun laadun varmistamisessa. Omavalvontasuunnitelma julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla, ja sitä päivitetään aina tietojen muuttuessa tai vähintään kerran vuodessa. omavalvontasuunnitelman päivityksestä vastaa tulosalueen vastuhenkilö.

3. ASIAKAS- JA POTILASTURVALLISUUS

3.1 Palveluiden laadulliset edellytykset

Pohjanmaan hyvinvointialue valvoo, seuraa ja arvioi toimintansa palvelujen laatua, lainmukaisuutta ja turvallisuutta omavalvonnan keinoin. Hyvinvointialueen on myös varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus ja osallisuus.

Pohjanmaan hyvinvointialueelle on myönnetty tammikuussa 2026 SHQS-laatusertifikaatti, joka kattaa kaikki hyvinvointialueen palvelut. Hyvinvointialue sai ensimmäisen yhteisen SHQS-laaduntunnustuksensa vuonna 2023. Tunnustus on nyt uusittu ja se on voimassa 26.1.2029 saakka. Sertifikaatti on osoitus laadukkaasta ja korkeatasoisesta sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnasta. Sertifikaatin on myöntänyt suomalainen sosiaali- ja terveydenhuollon laadunarviointi-, sertifiointi- ja koulutuspalveluja tuottava Labquality Oy. Hyvinvointialueella

käytössä oleva SHQS (Social and Health Quality Standard) -laatuohjelma on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käyttöön suunniteltu johtamisen ja kehittämisen työkalu, jonka onnistuneesta toteuttamisesta organisaatio saa tunnustuksena sertifikaatin.

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen laadunhallinnan keskeisiä keinoja ovat vuosittain toteutettava itsearviointitulosyksiköissä sekä jatkuva omavalvonnallinen riski- ja turvallisuusarviointi. Riskien arviointiin kiinnitetään huomiota erityisesti ennen merkittäviä palvelumuutoksia ja arviointiin osallistetaan henkilöstöä, joiden toimintaa mahdollinen muutos koskettaa. Tulosalue osallistuu sisäisiin auditointeihin organisaation auditointisuunnitelman mukaisesti. Ulkoiset auditoinnit mahdollistavat palvelujen kokonaisuuden järjestelmällisen arvioinnin ja varmistavat prosessien, johtamisjärjestelmän sekä käytettävissä olevien resurssien toimivuuden ja sujuvuuden. Auditointimenettely tarjoaa riippumattoman näkemyksen palvelukokonaisuudesta ja auttaa tunnistamaan keskeisiä kehittämistarpeita.

Vuosittain johdon katselmuksessa tarkistetaan tulosalueella tulosyksiköiden palvelun ja toiminnan kokonaiskuva ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä laadun parantamiseksi.

Tarkastelemme toimintaamme kokonaisvaltaisesti laissa asetettujen vaatimusten sekä organisaation ohjeiden pohjalta hyödyntäen säännöllisiä itsearviointeja, kolme kertaa vuodessa laadittavia omavalvontaraportteja sekä omavalvonnallisissa selvityksissä, havainnoissa ja muissa raporteissa esiin nousevaa tietoa.

Laadun mittareita seurataan systemaattisesti. Esikoissairaanhoidon hoidon saatavuutta seurataan hoidon arviointia ja hoitoon pääsyn tiedoilla. Asiakas- ja potilasturvallisuutta seurataan HaiPro - ilmoitusten avulla, jossa kerätään tietoa systemaattisesti vaaratapahtumista. Itsemäärämisoikeuden rajoitustoimenpiteitä seurataan psykiatrian osastohoidossa ja asiakastyytyväisyys on keskeinen mittari saada tietoa potilaan subjektiivisesti kokemasta hoidon laadusta. Hoidon vaikuttavuuden mittareita otetaan käyttöön potilaan toimintakyvyn mittaamisessa. Seurattuja tunnuslukuja ja poikkeamia käsitellään esihenkilöiden ja henkilöstön kanssa.

Psykiatrian erikoissairaanhoidossa on otettu käyttöön digitaalisia hoitopolkuja, jotka parantavat palvelun laatua ja vaikuttavuutta. Tavoitteena on tukea potilaan hoitoa ja ammattilaisten työtä eri hoitoprosessin vaiheissa. Potilas osallistuu aktiivisesti hoitoonsa ja saa yksiköllistä tukea. Digitaalisten hoitopolkujen käyttäminen on potilaille/asiakkaille vapaaehtoista.

Psykiatrian avopalveluissa toteutetaan etävastaanottoa. Etävastaanotto turvataan varmistamalla potilaan tunnistaminen, tietoturvallinen ja suojattu yhteys, rauhallinen työskentelyympäristö ja toteuttamalla asianmukainen dokumentointi.

Asiakas- ja potilasturvallisuus sekä turvallisuuskulttuuri perustuvat systemaattisiin toimintatapoihin, henkilöstön osaamiseen, henkilöstön säännölliseen turvallisuuskoulutukseen, ennakoivaan riskienhallintaan ja näyttöön perustuviin hoitomenetelmiin.

Psykiatrian osastoilla Safewards-hoitomalli on keskeinen työväline tämän tavoitteen tukemisessa vähentää konflikteja ja pakkotoimien käyttöä sekä lisää potilaiden ja henkilöstön välistä vuorovaikutusta ja turvallisuuden tunnetta.

3.2 Vastuu palveluiden laadusta

Pohjanmaan hyvinvointialueen omavalvonnan vastuut, johtamisjärjestelmä ja laadun ja turvallisuuden varmistaminen on kuvattu hyvinvointialueen hallintosäännössä ja omavalvontaohjelmassa sekä käytännön tasolla omavalvonnan ja laadunhallinnan käsikirjassa.

YKSIKÖN KUVAUS

Omavalvonnassa toimialan, tulosalueide ja tulosityksiköiden vastuut määritellään selkeästi. Tulosalueen omavalvontasuunnitelmasta vastaa tulosaluetta johtavat virkamiehet. Esihenkilöt vastaavat omavalvonnan suunnittelusta, toimeenpanosta ja seurannasta omissa tulosityksiköissään, ja henkilöstö noudattaa omavalvontaa ohjaavia ohjeita päivittäisessä työssä. Tulosalueen johtamisjärjestelmä on selkeä ja kuvattu osana toimialueen organisaatorakennetta ja tehtävät on määritelty yksityiskohtaisemmin hyvinvointialueen hallintösäännössä. Kukin johtotehtävässä toimiva virkamies varmistaa omalta osaltaan ja oman vastuualueen laajuudessa toiminnan suunnitelmallisuuden ja laadunhallinnan toteutumisen, jotta palvelut tuotetaan potilaille ja asiakkaille turvallisesti, laadukkaasti sekä lainsäädännön mukaisesti. Johtamisen tehtävään kuuluu kiinteästi päätöksenteko toiminnan kannalta keskeisistä asiakokonaisuuksista, kuten toiminnan strategisesta tavoitteista, resurssien ja henkilöstön käytöstä, talouden seurannasta, potilas- ja asiakasturvallisuutta koskevista periaatteista sekä omavalvonnan toteuttamisesta ja siihen liittyvistä korjaavista toimenpiteistä.

3.3 Asiakkaan ja potilaan asema ja oikeudet

Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluyksiköissä noudatetaan asiakkaan/potilaan asemasta ja oikeuksista säädettyjen lakien (812/2000; 795/1992) säännöksiä sekä hyvinvointialueen laatimia ohjeistuksia, joilla varmistetaan asiakkaan/potilaan aseman ja oikeuksien toteutuminen.

Asiakkaalla/potilaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja terveyden- ja sairaanhoitoon sekä hyvään kohteluun. Asiakkaalle ja potilaalle tarjottu palvelu/hoito on järjestettävä hänen ihmisarvoaan loukkaamatta sekä hänen vakaumustaan, ja yksityisyyttä kunnioittaen (laki asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000; laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992; sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 30 §, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 12 §, 3 mom. (612/2021).

3.3.1 Palveluihin ja hoitoon pääsy

YKSIKÖN KUVAUS

Tiedot Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluihin ja hoitoon pääsystä sekä hoidon saatavuuden odotusajoista löytyvät Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta: Etusivu- Näin toimimme- Asiakkaan ja potilaan oikeudet - Hoitoon pääsy - Hoidon saatavuus-odotusajat

Hoitoon pääsystä säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Hoitoon pääsyn ajantasaiset määräajat löytyvät Sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta: Hoitoon pääsy (hoitotakuu).

Hoidon järjestäminen, mikäli enimmäismääräajat ylittyvät

Jos Pohjanmaan hyvinvointialue ei pysty hoitamaan potilasta säädettyssä enimmäisajassa, sen on järjestettävä potilaalle mahdollisuus päästä hoitoon muualle, joko toiselle hyvinvointialueelle, ostopalveluihin tai annettava palveluseteli. Potilaalle ei aiheudu tästä ylimääräisiä kuluja, vaan hän maksaa hoidosta hyvinvointialueen asiakasmaksun. Potilaalla on oikeus kieltäytyä hoidosta muussa yksikössä ja hän voi jäädä odottamaan hoitoa valitsemaansa yksikköön. Jos hyvinvointialue ei voi järjestää hoitoa säädettyssä enimmäisajassa Suomessa, sen on annettava potilaan pyynnöstä ennakkolupa hakeutua hyvinvointialueen kustannuksella hoitoon EU- tai ETaamaan taikka Sveitsiin. (STM: Hoitoon pääsy, hoitotakuu).

Erikoissairaanhoidon palveluihin hakeudutaan lähetteellä, ja lähetekäsittely perustuu

valtakunnallisiin hoidon porrastusta koskeviin ohjeisiin. Läheteiden käsittelystä ja hoidon tarpeen lääketieteellisestä arvioinnista vastaa yksikön lääkäri.

Laitosmuotoiseen päihdehoitoon pääsy (selviämis- ja katskaisuhoito) on matalakynnyksistä ja perustuu yhteydenottoon, jonka perusteella hoidon tarve arvioidaan viiveettä ja ohjataan palveluun. Päihdehoitoon pääsevät kaikki päihdehoitoa tarvitsevat potilaat. Käytännössä he voivat soittaa suoraan osastolle ja varata itselleen hoitopaikan. Paikkavaraus on voimassa noin 3h.

3.3.2 Palvelu/hoidontarpeen arviointi

YKSIKÖN KUVAUS

Psykiatrian päivystyksellisissä palveluissa potilaan hoidon tarve ja kiireellisyys arvioidaan välittömästi laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta. Päivystykselliseen arvioon voidaan saapua mielenterveyslain mukaisella läheteellä (M1). Lisäksi Yhteispäivystyksessä toimivat psykiatrian päivystävät sairaanhoitajat arvioivat yhdessä psykiatrian päivystävän lääkärin kanssa päivystysläheteellä tai muutoin äkillisten psyykkisten oireiden vuoksi päivystykseen hakeutuvia.

Kiireettömissä psykiatrisissa palveluissa hoitoon hakeutuminen edellyttää lähetettä, ja erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa läheteen saapumisesta sekä arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arvio toteutettava kolmen kuukauden kuluessa. Lähteiden käsittelyn perustana ovat kansalliset THL suositukset.

Lasten ja nuorten psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arvio on suoritettava kuuden viikon kuluessa, ja hoito on aloitettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa hoidon tarpeen toteutamisesta.

Erikoissairaanhoidon palveluihin vaaditaan lähete.

Päihdehoitoon pääsee matalalla kynnyksellä omaan hoitoonhakeutumiseen perustuen.

3.3.3 Palvelun/hoidon suunnittelu ja toteutus

YKSIKÖN KUVAUS

Erikoissairaanhoidossa potilaan hoidon tarvetta arvioidaan moniammatillisesti. Hoito perustuu yhteistyössä potilaan kanssa laadittuun hoitosuunnitelmaan, jossa määritellään hoidolle asetetut tavoitteet. Hoitosuunnitelma laaditaan kirjallisesti ja sitä seurataan säännöllisesti.

Osastohoidossa potilaan voinnin arviointi ja seuranta on avohoitoa tiivimpää ja korostunutta, koska potilaan vointi voi muuttua hyvinkin nopeasti. Seuranta ja hoitotyön dokumentointi toteutuu päivittäin. Päivittäiset raportit turvaavat hoidon jatkuvuutta ja tiedonkulkua.

Hoitosuunnitelman merkitys on varmistaa, että hoito on tavoitteellista, turvallista, laadukasta ja asiakaslähtöistä. Hoitosuunnitelman avulla arvioidaan voinnin edistymistä ja tehdään tarvittavia muutoksia hoitomenetelmiin.

Lasten- ja nuorten palveluissa perheen osallistuminen hoitoon on keskeistä. Aikuisten palveluissa omaiset huomioidaan potilaan luvan perusteella.

3.3.4 Asiakkaan/potilaan kohtelu ja oikeudet

Asiakkaalla/potilaalla on oikeus hyvään hoitoon, palveluun, kohteluun, itsemääräämisoikeuteen, hoito- ja palvelusuunnitelmaan, oikeusturvaan ja tiedon saantiin siten, että hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan. Asiakkaan/potilaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä äidinkieli ja kulttuuritausta on otettava huomioon palveluita/hoidoa toteutettaessa. Edellytykset hyvästä kohtaamisesta koskevat sekä hyvinvointialueen itse tuottamia palveluita, että hyvinvointialueen ostamia palveluita.

Hyvinvointialueelle on laadittu toimintaohjeistus asiakkaan ja potilaan hyvästä kohtaamisesta ja kohtelusta (intra). Toimintaohjeessa kuvataan, miten työntekijän tulee toimia, jos hän havaitsee työssään epäasiallista käytöstä ja kohtelua. Epäasialliseen käytökseen ja kohteluun tulee puuttua ja ilmoitusmenettelyn tulee olla kaikkien yksikössä työskentelevien tiedossa. Ilmoituksen tilanteesta, jossa on koettu epäasiallista käyttäytymistä tai kohtelua voi jättää myös asiakas, potilas tai läheinen. Myös työntekijät tai muu tilanteessa läsnä olleet henkilöt voivat tehdä ilmoituksen. Ilmoituskanavia on useita.

Asiakkaille, potilaille ja muille organisaation ulkopuolisille henkilöille suunnatut ilmoituskanavat löytyvät hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Anna palautetta](#). Asiakas, potilas tai omainen voivat antaa palautetta myös suullisesti. Henkilöstön ilmoituskanavat (HaiPro ja SPro) löytyvät intrasta.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa toteutettaessa on kunnioitettava asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta. Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, yhdenvertaisuuteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Potilaalla ja asiakkaalla on oikeus osallistua ja vaikuttaa hoitonsa ja palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Jos täysi-ikäinen asiakas ei kykene osallistumaan ja vaikuttamaan palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen, asiakkaan tahtoa on selvitettävä yhteistyössä hänen laillisen edustajansa, omaisensa tai muun läheisen henkilön kanssa. Alaikäisen asiakkaan mielipide on otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Hoito tapahtuu yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Hoidon aloittamiseksi hankitaan aina kun mahdollista potilaan tai hänen laillisen edustajansa, lähiomaisensa tai muun läheisensä suostumus. Alaikäisen potilaan mielipide hoitotoimenpiteeseen otetaan huomioon silloin, kun alaikäinen on kyllin kehittynyt sen ilmaisemaan. Alaikäisen kehitystason arvioi lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö. Alaikäisen huoltajalla ei ole oikeutta kieltää hoitoa, jota tarvitaan alaikäisen henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi.

Palvelut ja hoito toteutetaan lähtökohtaisesti rajoittamatta henkilön itsemääräämisoikeutta. Jos itsemääräämisoikeutta rajoittaviin toimenpiteisiin joudutaan turvautumaan, on niille oltava laissa säädetty peruste ja itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa ainoastaan silloin, kun asiakkaan/potilaan tai muiden henkilöiden terveys tai turvallisuus uhkaa vaarantua ja muista keinoista ei ole apua. Rajoitustoimenpiteet on toteutettava lievimmän rajoittamisen periaatteen mukaisesti ja turvallisesti henkilön ihmisarvoa kunnioittaen. Rajoittavien toimenpiteiden käytöstä on laadittu hyvinvointialueen henkilöstölle toimintaohje. Toimintaohje löytyy intran aineistopankista.

Potilaalla/asiakkaalla on oikeus sosiaali- ja potilasasiavastaavan maksuttomiin palveluihin ja neuvontaan sekä oikeus tehdä muistutus hoidon tai palvelun mahdollisista epäkohdista.

Asiakkaan/potilaan kohtelu ja oikeudet

YKSIKÖN KUVAUS

Potilaat ja asiakkaat saavat yksiköissämme palvelua molemmilla kotimaisilla kielillä. Yksiköissä työskentelee sekä suomen- että ruotsinkielentaitoisia työntekijöitä. Työntekijöiden kielitaidosta johtuen hoitoa on usein mahdollista saada myös englanninkielellä. Tarvittaessa käytetään esim. muun kieliten osalta tulkkipalveluita tai tulkkaukseen soveltuvaa järjestelmää.

Potilaan ja asiakkaalla on oikeus laadukkaaseen hoitoon ja hyvään kohteluun. Asiakasta tulee kohdella hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Hyvään kohteluun liittyy myös asiakkaan oikeuteen tulla kuulluksi, puhutelluksi ja kohdelluksi yksilönä asiallisesti ja ystävällisesti. Jokainen yksikkö määrittelee omat hoitotyön arvot ja hyvän kohtelun omassa toiminnassaan. Kaikki sitoutuvat sovittuihin yhteisiin käytäntöihin. Osastotunnilla on tarkoitus keskustella yhteisistä arvoista henkilökunnan kesken. Jos epäasiallista kohtelua havaitaan joko oman henkilökunnan tai yhteistyötahon toimesta, tilanteeseen puututaan välittömästi. Henkilökunnalla on ilmoitusvelvollisuus havaitessaan epäasiallista kohtelua. Epäasiallisesta kohtelusta tulee tehdä ilmoitus Haipro-järjestelmässä. Potilaille tiedotetaan potilas- ja sosiaaliasiavastaavan palveluista ja yhteystiedoista ja oikeudesta tehdä muistutus, mikäli hän on kohdannut epäasiallista kohtelua.

Asiakaspalautteet käsitellään esimieslinjassa. Asiakas voi antaa palautetta suoraan suullisesti, puhelimitse, sähköpostilla tai virallisen asiakaspalautekanava Roidun kautta. Kannustamme käyttämään virallista asiakaspalautekanavaa, koska tällöin palautteet rekisteröidään ja niihin reagoiminen on systematisoitua ja sujuvaa. Asiakkaaseen ollaan yhteydessä, mikäli hän on jättänyt yhteystietonsa ja pyynnön yhteydenotosta ammattilaisille. Palautetta voidaan antaa myös anonyymisti.

Itsemääräämisoikeus

YKSIKÖN KUVAUS

Psykiatriassa potilaan itsemääräämisoikeus on vahva lähtökohta, ja hoito pyritään aina toteuttamaan yhteisymmärryksessä. Mielenterveyslaki (1116/1990) säätelee tahdosta riippumatonta hoitoa ja pakkotoimia. Tahdosta riippumaton hoito ja rajoitukset ovat poikkeuksia, joita käytetään vain lain sallimissa ja välttämättömissä tilanteissa psykiatrisessa osastohoidossa. Rajoitustoimiin osana hoitoa liittyy siis aina tarkat edellytykset, lääkärin arvio, seuranta ja dokumentointi. Potilaalla on oikeus valittaa päätöksistä hallintoikeuteen, jotka koskevat esim. tahdosta riippumatonta hoitoa (M3 -päätös).

Psykiatrian osastohoidossa on erilliset ohjeet rajoitustilanteita varten. Ohjeiden laadinnassa on huomioitu myös Eristämisen ja sitomisen kansalliset laatuksiteerit (THL).

Päihdehoito perustuu vapaaehtoisuuteen.

Henkilöstö perehdytetään rajoitustoimenpiteiden asianmukaiseen ja turvalliseen käyttöön. Lisäksi henkilöstölle järjestetään turvallisuuskoulutusta vuosittain (MAPA), joka kattaa väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisyn, turvallisen kiinnipidon sekä vuorovaikutuksen merkityksen haastavien tilanteiden hallinnassa.

3.3.5 Muistutus, kantelu ja potilasvahinkoilmoitus

Muistutus

Sosiaali- ja terveydenhuollossa hyvä palvelu ja hoito syntyvät asiakkaan/potilaan, läheisten ja ammattilaisten kanssa yhteistyössä. Jos olet tyytymätön saamaasi palveluun/hoitoon, ota asia heti puheeksi palvelua/hoitoa antaneen tai päätöksen tehneen henkilön tai hänen esihenkilönsä

kanssa siinä toimintayksikössä, jossa olet asioinut tai saanut palvelua/hoitoa. Ellei asia selviä keskustelulla, on sosiaalihuollon laatuun tai siihen liittyvään kohteluunsa tyytymättömällä asiakkaalla oikeus tehdä muistutus sosiaalihuollon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle (laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 23 §). Terveysten- ja sairaanhoitoonsa tai siihen liittyvään kohteluunsa tyytymättömällä potilaalla on oikeus tehdä muistutus terveydenhuollon toimintayksikössä terveydenhuollosta vastaavalle johtajalle (laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 10 §). Muistutuksen laatimiseen saat halutessasi apua ja neuvoa sosiaali- tai potilasasiavastaavalta. Kirjallisen muistutuksen voi tehdä hyvinvointialueen verkkosivuilta löytyvällä digitaalisella lomakkeella, täyttämällä tulostettavan lomakkeen tai kirjoittamalla vapaamuotoisen tekstin, jossa ilmenee kaikki muistutuslomakkeessa kysyttävät asiat. Tehtyyn muistutukseen annetaan vastaus kohtuullisessa ajassa.

Sosiaalihuollon palveluita koskeva muistutuslomake ja ohjeet sen laadintaan löytyvät verkkosivuiltamme: Etusivu/Näin toimimme/Asiakkaan ja potilaan oikeudet/[Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet](#).

Terveydenhuollon toimintaa koskeva muistutuslomake ja ohjeet löytyvät verkkosivuiltamme: Etusivu/Näin toimimme/Asiakkaan ja potilaan oikeudet/[Tyytymättömyys hoitoon](#).

Kantelu

Jos muistutuksen tekijä ei ole tyytyväinen saamaansa vastaukseen muistutuksesta, voi asiasta tehdä kantelun Lupa- ja valvontavirastoon (laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 23 a §; laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 10 a §). Lomake ja ohjeet kantelun tekemiseen löytyvät Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilta: [Kantelun tekeminen Lupa- ja valvontavirastolle](#). Ohjeita kantelun laatimiseen löytyy myös verkkosivuiltamme: [Sosiaalihuollon asiakkaan oikeudet](#) ja [Tyytymättömyys hoitoon](#). Lisätietoa: Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen verkkosivut: [Ohjeita asiakkaille ja potilaille](#).

Potilasvahinkoilmoitus

Potilasvahinkolaissa (948/2019) säädetään terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä potilaalle aiheutuneen henkilövahingon korvaamisesta potilasvakuutuksesta. Potilasvakuutuskeskus (PVK) käsittelee kaikki terveyden- ja sairaanhoitoa koskevat potilasvahinkoilmoitukset Suomessa. Potilasvahingosta tehdään ilmoitus Potilasvakuutuskeskukselle. Lisätietoja on saatavissa potilasasiavastaavalta, hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Tyytymättömyys hoitoon](#) sekä Potilasvakuutuskeskuksen verkkosivuilta: [Potilasvahinkokeskus](#)

YKSIKÖN KUVAUS

Potilaalla / asiakkaalla on lain mukaan oikeus tehdä muistutus, jos hän ei ole tyytyväinen saamaansa hoitoon tai kohteluun. Tulosalueelle tulleet muistutukset toimitetaan toimialajohtajalle ja tulosalueen vastuuhenkilöille. Potilas/asiakas voi tehdä muistutuksen lomakkeella, mutta muistutus käsittely tehdään sähköisesti. Potilas voi itse laatia muistutuksen tai pyytää siihen apua esim. henkilöstöltä tai potilasasiamieheltä. Muistutusasian selvittäminen aloitetaan viiveettä ja siihen osallistetaan selvitystyöhön tarvittavia tahoja. Muistutusvastaus pyritään antamaan noin kahden -kolmen viikon sisällä.

Muistutusten käsittely on osa palvelun laadun seurantaa ja ilmi tulleet epäkohdat korjataan omavalvonnallisoin toimenpitein. Kehittämistoimet voivat tarkoittaa puuttumista ja muutosta esim. prosesseihin, toimintakäytänteisiin, ohjeisiin tai kohteluun.

Terveydenhuollon muistutuksen käsittelystä vastaavan toimintayksikön vastuuhenkilön (lääkäri) tai terveydenhuollon vastaavan johtajan nimi ja yhteystiedot

Janne Mäntynen, psykiatrian johtava lääkäri, 0405433921

Tanja Jaakola, ylihoitaja, 0443234808

3.3.6 Sosiaali- ja potilasasiavastaavien palvelut

Sosiaali- ja potilasasiavastaavien tehtävät ja yhteystiedot

Potilaan ja asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen edistämiseksi hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaali- ja potilasasiavastaavien toiminta. Sosiaali- ja potilasasiavastaavan tehtävät perustuvat lakiin potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista (739/2023, 1–2 §, 8 §). Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja potilasasiavastaavat tuottavat sosiaali- ja potilasasiavastaavan palvelut kaikille Pohjanmaan alueella toimiville julkisille ja yksityisille palveluntuottajille.

Sosiaali- ja potilasasiavastaavan tehtävät:

- Neuvoa ja tiedottaa asiakkaita/potilaita tai heidän laillista edustajaansa, omaista tai muuta läheistä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) sekä potilasta potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) annetuissa laissa liittyvissä asioissa.
- Neuvoa ja tarvittaessa avustaa asiakasta/potilasta tai potilaan laillista edustajaa, omaista tai muuta läheistä muistutuksen tekemisessä.
- Neuvoa, miten kantelu, oikaisuvaatimus, valitus, vahingonkorvausvaatimus, potilas- tai lääkevahinkoa koskeva korvausvaatimus tai muu asiakkaan sosiaalihuollon tai potilaan terveydenhuollon oikeusturvaan liittyvä asia voidaan panna vireille toimivaltaisessa viranomaisessa.
- Tiedottaa asiakkaan/potilaan oikeuksista.
- Koota tietoa asiakkaiden/potilaiden yhteydenotoista ja seurata asiakkaiden/potilaiden oikeuksien ja aseman kehitystä.
- Toimia edellä mainittujen tehtäviensä lisäksi asiakkaan/potilaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi.

Sosiaaliasiavastaavan yhteystiedot

Sosiaaliasiavastaava, puhelinnumero: 040 507 9303, puhelinaika: maanantai–perjantai kello 08.00–14.00

Sähköpostiosoite: sosiaaliasiavastaava@ovph.fi (suojaamaton sähköposti)

Käyntiosoite: Pohjanmaan hyvinvointialue, Vaasan keskussairaala, A1, Hietalahdenkatu 2–4, 65130 Vaasa

Potilasasiavastaavien yhteystiedot:

Potilasasiavastaavat, puhelinnumero: 06 218 1080, puhelinaika maanantai–torstai kello 09.00–11.00 ja 12.00–13.00

Sähköpostiosoite: potilasasiavastaava@ovph.fi (suojaamaton sähköposti)

Käynti- ja postiosoite: Pohjanmaan hyvinvointialue, Vaasan keskussairaala, A1, Hietalahdenkatu 2–4, 65130 Vaasa

Sosiaali- ja potilasasiavastaavien yhteystiedot löytyvät myös Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Asiakkaan ja potilaan oikeudet](#).

YKSIKÖN KUVAUS

Yhteystietojen näkyvyydestä tulosityksiköissä vastaavat tulosityksiköiden lähiesihenkilöt. He

varmistavat, että henkilöstö on tietoinen ajantasaisista sosiaali- ja potilasasiavastaavien yhteystiedoista sekä että nämä tiedot ovat näkyvästi ja helposti löydettävissä yksikössä yleisimmin yksikön ilmoitustaululla.

3.3.7 Asiakkaan/potilaan osallisuus

Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakkaila on mahdollisuus osallistua palveluiden kehittämiseen asukaspaneelin, vaikuttamistoimielinten tai muiden asiakasosallisuuden keinojen avulla. Osa asiakkaistamme osallistuu itse palvelujen tuottamiseen yhdessä ammattilaistemme kanssa, esimerkiksi kokemusasajatoiminnan kautta. Pohjanmaan hyvinvointialueelle laadittu osallisuussuunnitelma muodostaa raamin osallisuustyön kehittämiseksi. [Osallisuussuunnitelma](#) on löydettävissä hyvinvointialueen verkkosivuilta.

Hyvinvointialueen alueella toimivia vaikuttamistoimielimiä ovat: nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Hyvinvointialueen asukkaiden osallisuutta tuetaan edistämällä hyvinvointialueen ja järjestötoimijoiden yhteistyötä sekä koordinoitua järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan (OLKA) kautta. OLKA-toiminta toteutetaan yhteistyönä Pohjanmaan Yhdistykset ry:n ja Pohjanmaan hyvinvointialueen välillä.

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen yksiköissä potilaita kannustetaan aktiivisesti osallistumaan oman hoitonsa suunnitteluun ja toteutukseen. Hoitotyön lähtökohtana on potilaan osallisuus, oman tilanteen ymmärtäminen sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan hoitoratkaisuun.

Kokemusasiantuntijatoimintaa on kehitetty ja toimintaa on pilotoitu erityisesti pohjoisen alueen avohoidossa omavastaanottomallin muodossa. Kokemusasiantuntijoita hyödynnetään toiminnassa mahdollisuuksien mukaan ja potilaalle pyritään järjestämään mahdollisuus tavata kokemusasiantuntija, mikäli hän sitä toivoo.

Alueen yhdistykset ja järjestöt ovat tärkeä yhteistyökumppani.

3.4 Säännöllisesti kerättävän ja muun palautteen huomioiminen

Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakas/potilas/läheinen voi antaa saamastaan palvelusta ja hoidosta palautetta ja vaikuttaa siten palveluiden kehittämiseen saamansa/läheisen saaman palvelu/hoitokokemuksen kautta. Myös opiskelijoilta ja henkilöstöltä kerätään säännöllisesti palautetta.

Asiakaspalaute

Asiakaspalautekanavamme löytyvät hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Anna palautetta](#). Palautetta voi antaa sosiaali- tai terveydenhuollon palveluista, kotisivuista tai yleisenä palautteena (tällöin palaute ei kohdistu mihinkään tiettyyn yksikköön). Palautetta voi antaa myös suullisesti tai kirjallisesti suoraan palvelua tuottavaan tai hoitoa tarjoavaan yksikköön, esimerkiksi yksiköissä olevien asiakaspalvelupäätteiden sekä QR-koodien kautta. Osassa yksiköitä palautetta voi antaa myös tekstiviestien sisältämän linkin kautta.

Asiakaskokemus ja -tyytyväisyys

Hyvinvointialue mittaa asiakaskokemusta ja -tyytyväisyyttä nettosuosittelemisindeksillä eli NPS-mittarin (Net Promoter Score) avulla. NPS-mittari kertoo, miten suuri osa asiakkaistamme suosittelee Pohjanmaan hyvinvointialueelta saamaansa palvelua. NPS-lukema voi olla mitä

tahansa lukujen -100 ja 100 väliltä. Yleisesti lukua 50 pidetään hyvänä. Mitä korkeampi lukema on, sitä useampi asiakas kertoo suosittlevansa hyvinvointialueen palvelua.

Opiskelijoilta kerättävä palaute

Hyvinvointialue kerää myös opiskelijoilta säännöllisesti palautetta NPS-mittarin ja opiskelijapalautekyselyn (CLES) avulla. NPS-luku voi vaihdella -100 ja + 100 välillä. Yleisesti lukua 50 pidetään hyvänä. Ohjeet opiskelijapalautteen antoon ja NPS-mittarin ja CLES-kyselyn tulokset löytyvät hyvinvointialueen intra-sivuilta.

Henkilöstöltä kerättävä palaute

Henkilöstöltä kerätään palautetta muun muassa työpaikan NPS-suosittelemittarin avulla. Mittarin avulla saadaan tietoa henkilöstön viihtyvyydestä ja siitä, mitä mieltä työntekijät ovat työpaikastaan. Mittaus tehdään sähköpostitse kaksi kertaa vuodessa. Tulosten käsittelylle, raportoinnille ja läpikäynnille on laadittu ohjeet, jotka löytyvät hyvinvointialueen intra-sivuilta. Tulokset julkaistaan intra-sivuilla toimialoitain.

YKSIKÖN KUVAUS

Asiakas/potilaspalautetta kerätään systemaattisesti suoraan potilailta että heidän läheisiltään. Palaute kerätään Roidu - järjestelmän avulla tai QR -koodin kautta. Kaikki palautteet kirjataan ja käsitellään yksikössä vastuuhenkilöiden toimesta järjestelmällisesti. Saatua palautetta käsitellään myös yhdessä osasto-/yksikkökokouksessa.

Saatua palautetta analysoidaan osana yksikön jatkuvaa toiminnan kehittämistä. Palautteiden perusteella tunnistetaan vahvuuksia, kehittämiskohteita sekä mahdollisia epäkohtia ja suunnitellaan tarvittaessa korjaavia toimenpiteitä.

Terveystieteiden opiskelijoilta pyydetään työhön oppimisen jaksolta (harjoittelujakso) palautetta CLES - järjestelmän kautta.

Henkilöstön työhyvinvointikysely toteutetaan joka toinen vuosi. Työpaikan suosittelemittaukset, NPS, NSS toteutetaan kolmesti vuodessa. Muuta henkilökunnalta saatua palautetta kerätään osana yksikön jatkuvaa kehittämistyötä.

3.5 Henkilöstö

Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluyksiköissä tulee olla riittävästi toiminnan edellyttämää henkilöstöä (valvontalaki 741/2023, 9 §, 10 §). Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvaan henkilöstöön voi tarvittaessa sisältyä myös vuokratyönä tai alihankintana toiselta palveluntuottajalta hankittua sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstöä (edellytyksenä työsopimuslain 55/2001, 7 §:n täyttyminen). Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön määrän on oltava riittävä potilaiden/asiakkaiden määrään sekä heidän hoitonsa, avun, tuen ja palvelujen tarpeeseen sekä siinä tapahtuviin muutoksiin nähden.

Hyvinvointialueen työntekijöitä, henkilöstöasioita, työsuojelua sekä työturvallisuuslain (738/2002) mukaisten veloitteiden noudattamista koskevat ohjeistukset löytyvät hyvinvointialueen intrasta: Palvelussuhteeni ja Aineistopankki sekä Alma-työpöytä sovelluksesta.

Hyvinvointialueen virkoihin ja toimiin valittavan henkilöstön muodolliset kelpoisuusvaatimukset, kuten ammatillinen kelpoisuus ja kielitaitovaatimukset on kuvattu kelpoisuussäännössä. [Kelpoisuussääntö](#) on löydettävissä hyvinvointialueen verkkosivuilta.

3.5.1 Henkilöstön määrä ja rakenne

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen henkilöstön lukumäärä on 208. Henkilöstö koostuu terveydenhuollon sekä sosiaalihuollon ammattihenkilöistä. Yleisimmät ammattinimikkeet ovat sairaanhoitaja, lähihoitaja tai ohjaaja. Jokaisella yksiköllä on oma lähiesihenkilö.

Terveydenhuollon palvelu toteutetaan moniammatillisesti, joten kokonaisuudessa henkilöstö koostuu useista eri ammattilaisista ja eri ammattinimikkeillä toimivista henkilöistä.

Henkilöstömäärä ja -rakenne vaihtelee palvelun mukaan. Tarkemmat ja yksilöidyt henkilöstömäärät kokonaisuutena ja eri työvuoroissa on kuvattu kunkin tulosityksikön omassa omavalvontasuunnitelmassa.

3.5.2 Sijaisten käytön ja rekrytoinnin periaatteet

Pohjanmaan hyvinvointialueella rekrytointi perustuu käytössä oleviin vakansseihin ja syntyneeseen henkilöstötarpeeseen. Kaikissa rekrytoinneissa noudatetaan kelpoisuussääntöä, jossa on määritelty tehtäväkohtaiset tutkinto- ja kielitaitovaatimukset. Rekrytoiva esihenkilö varmistaa työpaikkahaastattelun yhteydessä hakijan muodollisen kelpoisuuden, eli koulutuksen, kielitaidon sekä tarvittaessa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet JulkiSuosikki- ja JulkiTerhikki -rekistereistä. Lisäksi esihenkilö arvioi hakijan soveltuvuuden tehtävään tämän työkokemuksen, osaamisen ja tarvittaessa lääkehoidon näytön perusteella. Tartuntatautilain mukainen rokotussuoja ja rikosrekisteriote tarkistetaan tehtävissä, joissa niitä edellytetään.

Sijaistarpeissa hyödynnetään ensisijaisesti omaa henkilöstöä, ja ulkopuolisia sijaisia käytetään tarpeen mukaan. Lyhytaikaisten sijaisten hankinnassa käytetään Sotender-sovellusta sekä virka-aikana että sen ulkopuolella, myös äkillisissä poissaoloissa. Vuokratyövoimaa tai alihankintapalveluja käytetään vain rajatusti täydentämään omaa henkilöstöä. Mikäli sijaistarve on 5 kuukautta tai pitempi, paikka täytetään julkisella hakumenettelyllä Kuntarekryssä.

Opiskelijoiden työskentelyoikeus varmistetaan koulutusjärjestäjien tutkintotodistuksilla, ja heidän ohjauksestaan ja valvonnastaan vastaa nimetty ohjaaja yksikössä.

Kansainvälisten työntekijöiden työnteko-oikeus ja oleskelulupa tarkistetaan asiakirjoista tai Maahanmuuttoviraston palveluista. Esihenkilö toimittaa kopion oleskeluluvasta ja työluvasta HR-yksikköön palvelupyyntöjärjestelmän välityksellä.

YKSIKÖN KUVAUS

Rekrytointi toteutetaan organisaation voimassa olevien ohjeiden mukaisesti, ja noudatetaan kelpoisuussäännöksiä. Avoimet toimet ja pitkäaikaiset sijaisuudet julistetaan haettavaksi Kuntarekry -järjestelmän kautta. Äkillisissä osastohoidon poissaolotilanteissa rekrytointia sekä henkilöstöjärjestelyjä koordinoivat lähiesihenkilöt yhteistyössä resurssienhallinnan yksikön osastonhoitajan kanssa. Psykitarian avopalveluissa ei ole käytössä lyhytaikaisia sijaisia. Äkillisiin poissaoloihin pyritään ensisijaisesti sijoittamaan organisaation omaa varahenkilöstöä. Mikäli varahenkilöstöä ei ole saatavilla, voidaan käyttää ulkopuolisia sijaisia. Mikäli ulkopuolinen sijainen ei ole vielä valmistunut hoitaja, hän työskentelee yksikön nimettyjen ammattihenkilöiden ohjauksessa ja valvonnassa. Vuokratyövoimaa ei käytetä.

Rekrytointiprosessin yhteydessä lähiesihenkilö tarkistaa hakijoiden ammattioikeudet, tutkintotodistuksen sekä kielitaidon osoittamisen työn vaatimusten mukaisesti. Hakijoista tehdään kokonaisarvio, jossa tarkastellaan heidän ammatillista osaamistaan, koulutustaan,

soveltuvuuttaan sekä tehtävän edellyttämiä valmiuksia.

Lasten, iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden kanssa työskentelevien soveltuvuuden ja luotettavuuden varmistaminen rekrytoinnissa

YKSIKÖN KUVAUS

Rikostaustan selvittelyssä rikosrekisteriote on pakollinen lasten ja nuorten kanssa työskenteleville työntekijöille. Kun työtehtäviin kuuluu iäkkäiden - ja vammaisten henkilöiden kanssa työskentelyä olennaisesti ja pysyväisluonteisesti noudatetaan samaa menettelyä.

Rikosrekisteriote pyydetään uusilta toimeen valituilta, vakituisilta työntekijöiltä sekä sijaisilta, joiden työsuhde kestää yli 3 kk. Rikosrekisteriote näytetään lähiesihenkilölle ja dokumentoidaan näytetyksi. Rikosrekisteriotteen esittämiselle on kolmen kuukauden raja palvelussuhteen alkamisesta.

3.5.3 Pehdytys, täydennyskoulutus ja osaamisen varmistaminen

Henkilöstön pehdytys

Pehdytys on organisaatiollemme strateginen prosessi, jolla varmistetaan, että uusi työntekijä omaksuu työnsä kannalta keskeiset tiedot ja taidot mahdollisimman tehokkaasti. Työsopimus- ja työturvallisuuslain asettamat vaatimukset ohjaavat pehdytyksen perusvaatimuksia, mutta hyvinvointialueemme erityispiirteiden vuoksi pehdytyksessä painotetaan lisäksi alan turvallisuuskysymyksiä sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamista.

Organisaatiomme pehdytysohjelma koostuu yleisestä, e-verkkopohjaisesta pehdytyksestä.

Seurantajärjestelmä mahdollistaa pehdytyksen suorittamisen reaaliaikaisen seuraamisen.

1.1.2025 otettiin käyttöön e-pehdytysmateriaali opiskelijoille, joka opiskelijat saavat käyttöönsä ennen harjoittelun alkua. Yleispehdytyksen lisäksi, rakennetaan parhaillaan yksikkökohtaisen pehdytysohjelman teknistä pohjaa, jonka avulla varmistetaan uuden työntekijän osaaminen oman vastuualueensa erityiskysymyksissä. Yksikkökohtainen pehdytysohjelmaan yksiköt täyttävät itse omat tietonsa, ja tavoitteena on saada se valmiiksi koko organisaation osalta vuonna 2026. Yksikkökohtaisen pehdytysohjelman loppuun tulee lisäksi palautekysely pehdytyksen riittävydestä. Pehdytysohjelmat löytyvät Laatuportti-ohjelmasta.

YKSIKÖN KUVAUS

Pehdytyksen onnistuminen on yksi tärkeimmistä tekijöistä työn sujumuuden, työhyvinvoinnin ja potilasturvallisuuden kannalta. Tulosityksiköissä on laadittu omat pehdytysuunnitelmat ja niiden tarkistuslista, joka strukturoi ja luo rakenteen pehdytyksen sisällölle ja etenemiselle. Uusille työntekijöille varataan aikaa pehdytykseen ja heille valitaan tähän tehtävään yksikön sisältä oma pehdyttävä. Tärkeää on, että uusi työryhmän jäsen tulee osaksi työyhteisöä.

Pehdytysvaiheessa jatkuva vuorovaikutus ja ohjaus on oleellista työtehtävien sisäistämiseksi. Tavoitteena on myös myöhemmin yhdessä arvioida pehdytyksen riittävyttä.

Esihenkilöille on organisaatiossa laadittu oma pehdytysohjelma johtamisen keskeisiin tehtäväalueisiin liittyen.

Tulosityksiköissä on nimettynä opiskelijavastaavat, jotka huolehtivat opiskelijoiden harjoittelujakson koordinoinnista etukäteen ennen jakson alkua. Opiskelijalle valitaan useinmiten vähintään kaksi ohjaajaa. He huolehtivat yhteisvastuullisesti opiskelijan pehdytyksestä ja ohjauksesta harjoittelujaksolla. Opiskelijat saavat ennen harjoitteluun saapumista tervetuloa - kirjeen sisältäen tietoa saapumisesta harjoitteluun ja ensimmäisten päivien kulusta.

Täydennyskoulutus ja osaamisen varmistaminen

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihe 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1 | Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

Täydennyskoulutus on olennainen osa organisaatiomme osaamisen kehittämistä. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta (57/2024) edellyttää, että täydennyskoulutuksen tulee perustua suunnitelmaan ja tukea henkilöstön ammatillista kehittymistä siten, että se vastaa sekä yksilöllisiin että ammattiryhmien osaamistarpeisiin. Tämä suunnitelmallisuus takaa, että täydennyskoulutus vahvistaa henkilöstön kykyä tarjota potilas- ja asiakasturvallisia palveluita, jotka edistävät väestön terveyttä ja hyvinvointia. Täydennyskoulutuksen tavoitteena on syventää ja kohdentaa ammatillista osaamista vastaamaan toiminnan todellisia tarpeita sekä strategisia painopisteitä. Henkilöstön osaamistarpeita tunnistetaan kaikilla organisaation tasoilla, ja vastuu osaamisen kehittämisestä jakautuu eri toimijoille – professiojohdolle, toimialoille ja tulosalueille, esihenkilöille sekä työntekijöille itselleen.

Täydennyskoulutustarpeita kartoitetaan vuosittaisella esihenkilöille suunnatulla koulutustarvekyselyllä. Koulutuskartoituksessa huomioidaan myös esim. kehityskeskusteluissa esiin nousseet yksilölliset osaamistarpeet. Koulutustarvekyselyn koonti nostetaan esiin myös vuosittaisen henkilöstön osaamisen varmistamissuunnitelmassa, joka sisältää myös koulutussuunnitelman. Lisäksi vuosittaisen koulutuskartoituksen tulokset toimivat pohjatietona tulevan vuoden koulutuksille. Lisäksi toimintavuoden aikana esiin nousseet akuutit koulutustarpeet otetaan huomioon kiireellisesti koulutussuunnittelussa. Tällaisia kiireellisiä, kesken toimintavuotta syntyneitä tarpeita ovat puutteellisesta tiedosta syntyneet tarpeet koskien uuden tiedon omaksumista tai uusia menetelmiä, prosessimuutoksia (esim. Haipro- ja SPro- ilmoitukset, muistutukset, kantelut, asiakas- ja potilasvahingot), tai ulkoisista kehitysehdotuksista syntyneet tarpeet (esim. Lupa- ja valvontavirasto, SHQS, auditoinnit).

Organisaatiomme täydennyskoulutuksen periaatteisiin kuuluu koulutusten määrän, laadun ja vaikuttavuuden säännöllinen seuranta. Koulutusten laatua ja vaikuttavuutta keräämme koulutuskohtaisin palautekyselyin. Organisaatiomme käyttää henkilöstöjohtamisen työkaluna CGI:n HRM-järjestelmää, jota käytetään myös koulutusseurannassa, jolloin voidaan arvioida, miten täydennyskoulutukset tukevat asetettuja tavoitteita ja vastaavat henkilöstön sekä toiminnan tarpeisiin. Tämä tapahtuu koulutuskalenteriosallistumisten sekä esimiesten hyväksymien koulutuslomakkeiden perusteella henkilöstöhallintojärjestelmä Almassa. Lisäksi koulutuslupajärjestelmämme Laatuportissa on suuri määrä verkkokoulutuksia henkilöstömme saatavilla. Tilastoituja koulutustietoja käytetään toiminnallisten tavoitteiden seurantaan ja henkilöstöraportointiin sekä tilastointia varten.

Henkilöstön osallistumista täydennyskoulutuksiin seurataan ammattiryhmittäin ja toimialoittain. Henkilöstön koulutuspäivät raportoidaan henkilöstöraportissa ja toimintakertomuksessa. Suuria osaamisen kehittämisen panostuksia seurataan hallitustasolla. Organisaatio ja esihenkilöt seuraavat henkilöstön lakisäätelistä, viranomaisten vaatimaa ja muuta osaamista pääasiassa Alman koulutusrekisterin, kehityskeskustelujen ja laatutyön kautta. Esihenkilöt ja työntekijät saavat sähköisen hälytysjärjestelmän (Laatuportti) avulla ilmoituksen määräaikaisten pätevyyksien voimassaoloajan päättymisestä. Ammatillisen täydennyskoulutuksen laajuudesta ja kustannuksista raportoidaan Kunnalliselle työmarkkinailmoitukselle.

YKSIKÖN KUVAUS

Jokaisen työntekijän vastuulla on oman ammattiosaamisensa ylläpitäminen ja jatkuva kehittäminen. Työnantajan velvollisuutena on tarjota henkilöstölle tarkoituksenmukaista täydennyskoulutusta osaamisen varmistamiseksi sekä järjestää työnohjausta tarpeen mukaan. Organisaatiossa toteutetaan runsaasti sisäistä koulutusta, joka tukee ammatillista kehittymistä ja työssä tarvittavan osaamisen ajantasaisuutta. Koulutuksiin osallistumista seurataan

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihde 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1 | Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

toteutuneina koulutuspäivinä.

Esihenkilöt arvioivat työyksiköissä tarvittavaa osaamista suhteessa potilaan hoidon ja palvelun vaatimuksiin. Tämän arvion perusteella esihenkilöt suunnittelevat ja kohdentavat tarkoituksenmukaista koulutusta. Lisäksi esihenkilöt järjestävät vuosittain henkilöstölleen kehityskeskustelut, joissa käydään läpi työntekijän osaamiseen ja koulutukseen liittyvät tarpeet. Nämä tarpeet huomioidaan yksikön koulutussuunnittelussa.

Osaamisen varmistamista toteutetaan useilla organisaation edellyttämällä menetelmillä. Lääkehoidon osaaminen varmistetaan LOVE-verkko-oppimisen kautta, ja laitteiden turvallinen käyttö varmistetaan laitepassien suorittamisella. Tietosuojaan liittyvät koulutukset suoritetaan organisaation vaatimusten mukaisesti.

Psykiatrian toimialueella hoitohenkilöstö osallistuu vuosittain MAPA-turvallisuuskoulutuksen kertauspäiville. Uusille työntekijöille järjestettävä MAPA-peruskurssi kestää noin viikon, ja se tarjoaa valmiudet turvallisiin toimintatapoihin haastavissa tilanteissa. Esihenkilöt seuraavat turvallisuuskoulutuksen toteutumista ja mahdollistavat osallistumisen. Organisaatiolla on yhteistä turvallisuuskoulutusta tarjolla vuosittain.

Mahdollisiin ilmi tulleisiin henkilöstön osaamispuutteisiin puuttuminen on olennainen osa potilasturvallisuuden, palvelun laadun ja yksikön toimintavarmuuden varmistamista. Esihenkilön vastuulla on tunnistaa mahdolliset osaamisen kehittämistarpeet ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet viiveettä. Tarvittaessa huolehditaan lisäkoulutuksesta tai perehdytyksestä.

3.5.4 Työhyvinvointi ja työturvallisuus

YKSIKÖN KUVAUS

Osana henkilöstöjohtamista kuuluu henkilöstön työhyvinvoinnin, työssä jaksamisen ja työhyvinvoinnin seurata. Tätä seurataan tulosaluella systemaattisesti eri keinoin esim. kehityskeskusteluiden, jatkuvan vuoropuhelun ja kommunikoinnin, havainnoinnin ja henkilöstökyselyiden avulla.

Psykiatrian palveluiden useissa yksiköissä on järjestetty työnohjausta, mikä tukee työssä jaksamista ja ammatillista kehittymistä. Samaan tavoitteeseen pyritään säännöllisellä henkilöstölle järjestettävällä täydennyskoulutuksella.

Henkilöstöön liittyviä erilaisia tunnuslukuja seurataan.

Työaikojen toteutumista seurataan työajanseurantajärjestelmän avulla.

Esihenkilötasolla pyritään ennakoimaan ja seuraamaan aktiivisesti työturvallisuutta ja johtaa sitä niin, että työn tekeminen on mahdollisimman turvallista. Työn turvallisuuden arvioinnissa käytetään riskiarviointia. Lähiesihenkilöt huolehtivat henkilöstönsä koulutuksesta ja työn liittyvistä ajantasaisista ohjeista. Työn kuomitustilanteissa tehdään tarvittaessa tiivistä yhteistyötä työterveyden tai työsuojelun kanssa.

3.6 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden seuranta

Pohjanmaan hyvinvointialueen henkilöstösuunnitelma perustuu hyvinvointialueen strategiaan, henkilöstöpolitiikkaan ja henkilöstöohjelman tavoitteisiin. Hyvinvointialueen on palvelunjärjestäjänä seurattava henkilöstön riittävyyttä palveluiden toteuttamisessa sekä oman palvelutuotannon että ostettujen palveluiden henkilöstön osalta (valvontalaki 741/2023, 23 §). Seurannassa on huomioitava tuotettavaa palvelua koskevasta erityislainsäädännöstä tulevat henkilöstömitoitusta ja resursointia koskevat vaatimukset, kuten esimerkiksi hoitajamitoitusten

toteutuminen (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 980/2012, 20 §).

Henkilöstön riittävyttä turvataan myös hankintayksikön kanssa yhteistyössä tehtävillä kilpailutuksilla. Esihenkilöitä rekrytoinnissa ja sijaisten hankintatehtävässä tukee hyvinvointialueen eri henkilöstön rekrytointiin suunnatut resurssiyksiköt.

Toimialojen ja tulosalueiden valmiussuunnitelmissa tulee olla suunniteltuna henkilöstön kohdentaminen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Palveluyksiköt (tulosalueet) raportoivat ja julkaisevat henkilöstön riittävyden poikkeamat, ja niiden perusteella tehdyt korjaavat toimenpiteet omavalvonnan seurantaraportissa.

YKSIKÖN KUVAUS

Henkilöstön riittävyttä varmistetaan sekä pitkäjänteisellä henkilöstösuunnittelulla että lyhyen aikavälin operatiivisella johtamisella. Pitkän aikavälin suunnittelussa huomioidaan toiminnan muutokset, palvelutuotannon tarpeet ja henkilöstön saatavuus, jotta resurssit olisivat ennakoivasti oikeassa suhteessa toiminnan vaatimuksiin. Lyhyen aikavälin henkilöstöresurssien hallinta perustuu lähiesihenkilöiden jatkuvaan kuormituksen seurantaan, yhteistyöhön ja nopeisiin toimenpiteisiin äkillisissä kuormitushuipuissa. Tilannetietoisuutta ylläpidetään tiiviillä vuorovaikutuksella lähiesihenkilöiden ja keskijohdon välillä, mikä mahdollistaa nopean päätöksenteon ja tarkoituksenmukaiset resurssiratkaisut. Henkilöstöä voidaan siirtää osastojen välillä ja varmistaa toiminnan turvallisuutta ja henkilöstön riittävyttä jokaisella osastolla. Osastohoidossa on myös laadittu erillinen kuormitustilanteiden malli, mikä määrittelee ja ohjaa toimintaa kuormitushuipuissa.

Esihenkilölinja seuraa henkilöstökustannuksia säännöllisesti ja budjetin laadinnan yhteydessä tarkistetaan vakanssit ja niihin varatut määrärahat.

Organisaatiossa on meneillään hoitotyön mitoitustyön kehittäminen. Psykiatrian yksiköissä ei ole käytössä Rafaela - hoitosuusmittaria.

Kesäloma-aikana sovelletaan toiminnan supistamista ja toiminnan lyhytaikaista sulkemista etenkin psykiatrian avohoidon palveluissa. Toiminnan turvaaminen loma-ajoille on ennakoivasti suunniteltu ja turvattu.

Psykiatrian toiminnassa erikoislääkäreiden (psykiatri) saatavuus on ollut haasteellinen pidemmän aikaa.

3.7 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi

YKSIKÖN KUVAUS

Psykiatrian erikoissairaanhoidossa ja päihdehoidossa yhteistyö ja tiedonkulku muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunjärjestäjien ja -tuottajien kanssa toteutetaan monialaisena yhteistyönä. Tiedonvaihto perustuu lainsäädäntöön ja kirjattuun suostumukseen. Yhteistyön tavoitteena on varmistaa potilaan/asiakkaan hoidon- ja palvelun jatkuvuus ja vaikuttavuus. Hoito suunnitellaan ja toteutetaan moniammatillisesti. Hoitosuunnitelma laaditaan yhdessä potilaan/asiakkaan ja tarvittaessa läheisten kanssa. tarvittaessa järjestetään verkosto- ja yhteistyökokouksia.

Vastuut ja roolit ovat selkeät hoidon siirtymävaiheissa (esim. päivystys ↔ osasto ↔ avohoito).

3.8 Toimitilat ja välineet

YKSIKÖN KUVAUS

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihde 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1| Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

Tulosalueen toimitilat sijaitsevat koko Pohjanmaan alueella. Osastohoito on keskitetty Vaasaan sekä psykiatrian että päihdehoidon osalta ja tilat ovat sijoitettuna keskussairaalan yhteyteen, H-taloon. Polikliinisiä vastaanottotiloja on avohoidon yksiköissä koko alueella. H- talossa sijaitsevissa toiminnoissa hyödynnetään toiminnanohjausjärjestelmä Delfoi Planner:ia Tilojen jakamisessa ja hallinnoinnissa. Päiväosastotoimintaa on kehdesä eri toimipisteessä Pietarsaaressa. Tarkemmat tilakuvaukset löytyvät jokaisen yksikön omasta omavalvontasuunnitelmasta. Lisäksi tulosalueella on käytössä kansliatiloja hallinnon toimintaa varten.

Tilojen siivouksesta ja puhtaudesta vastaa puhdistuspalvelut. Jätehuollosta on sovittu organisaatiossa, ja siihen liittyy oma ohjaistus. Toimitiloja siivotaan viikottain erilliseen mitoituskantaan perustuen. Kiinteistöjen ylläpidosta, huollosta ja turvallisuudesta ja säännöllisistä tarkastuksista vastaa Tekniikan yksikön, talotekniikka. Toimitiloihin liittyvistä etäkohdista ilmoitetaan tekniikan osastolle tiloja käyttävän henkilöstön toimesta. Mikäli kyseessä on hyvinvointialueen ulkopuolisessa omistuksessa oleva vuokratila, tekniikka yksikkö selvittää yhteistyössä vuokranantajan kanssa mahdolliset tiloja koskevat haasteet/puutteet.

Osastolta löytyy laatuportissa turvallisuussivut, mistä löytyy turvallisuussuunnitelma, toimintakortit, turvallisuuskävelyn tarkistuslista ja poistumisturvallisuusselvitys. Osassa tulosalueen toimitiloista on kameravalvontaa, mistä ilmoitetaan asianmukaisin kyltein. H-talon yksiköihin on kulunvalvonta ja tiloihin pääsee vain ILOQ-avaimella.

3.9 Lääkinnälliset laitteet, tietojärjestelmät ja teknologian käyttö

Lääkinnälliset laitteet

Hyvinvointialueen palveluyksiköissä käytettävien laitteiden, välineiden tulee olla vaatimukset täyttäviä ja turvallisia. Palveluntuottajan tulee huolehtia lääikinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) mukaisista velvoitteista. Ammattimaisella käyttäjällä tulee olla nimettyä vastuuhenkilö, joka vastaa siitä, että käyttäjän toiminnassa noudatetaan lakia lääikinnällisistä laitteista (719/2021, 32–33 §).

Terveydenhuollon laitteiden ammattimaisen käytön vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot

Petri Luoma, sairaalatekniikan päällikkö, puhelinnumero: 044 323 1181

Yksiköissä tulee tunnistaa, [mitkä laitteet ovat lääikinnällisiä laitteita](#) sekä varmistaa, että hoidossa käytetään vain CE-merkittyjä ja ammattimaiseen käyttöön tarkoitettuja laitteita. Fimea valvoo lääikinnällisten laitteiden vaatimustenmukaisuutta ja alan toimijoita Suomessa. Laitteiden vaatimustenmukaisuuden valvonta koskee markkinoille saatettuja lääikinnällisiä laitteita ja niiden ammattimaista käyttöä ja ylläpitoa. Sosiaali- ja terveydenhuollon lääikinnällisten laitteiden aiheuttamasta vaaratilanteesta, joka on johtanut tai olisi voinut johtaa asiakkaan, käyttäjän tai muun henkilön terveyden vaarantumiseen on tehtävä aina vaaratilanneilmoitus Fimealle (Fimea: Määräys ja ohje 16.05.2023, Dnro FIMEA/2021/007734).

Tietojärjestelmät

Pohjanmaan hyvinvointialue varmistaa yhteistyössä 2M-IT:n asiantuntijoiden kanssa, että hyvinvointialueella/palveluyksiköissä käytetään asiakastietolain (703/2023) vaatimusten mukaisia tietojärjestelmiä, ja jotka vastaavat käyttötarkoitukseltaan palveluntuottajan toimintaa ja jonka tiedot löytyvät Lupa- ja valvontaviraston tietojärjestelmärekisteristä.

Tietoturvasuunnitelma

Hyvinvointialueelle on laadittu organisaation sisäiseen käyttöön tarkoitettu tietoturvasuunnitelma. Tietoturvasuunnitelma täyttää asiakastietolain (703/2024) 77 §:n ja THL:n määräyksen 3/2024 mukaiset velvoitteet. Tietoturvasuunnitelman, ja sen päivittämisen vastuuhenkilöitä ovat tietohallintojohtajat. Tietoturvasuunnitelma tarkistetaan kerran vuodessa vuosikellon mukaisesti ja tarvittaessa henkilötietojenkäsittelyn ohjeistuksen tai tietojärjestelmien muutosten tai päivityksien yhteydessä. Tietoturvasuunnitelman toteutumista seurataan ja kehitetään yhteistyössä sekä 2M-IT:n että hyvinvointialueen asiantuntijoiden kanssa. Tietoturvatoimenpiteiden käytännön toteuttamisesta vastaavat tietohallintojohtajat sekä 2M-IT:n asiantuntija. Tietosuojatoimenpiteiden käytännön toteuttamisesta vastaa hyvinvointialueen tietosuojavastaavat.

Kameravalvonta

Jos yksikössä on käytössä kameravalvonta, tulee siitä ilmoittaa henkilölle kameravalvonta -merkinnällä ennen valvotulle alueelle/valvottuun rakennukseen astumista. Kameravalvonnan osalta hyvinvointialueella toimitaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston antaman ohjauskirjeen (Kameravalvonta sosiaalihuollon toimintayksiköissä, 2.2.24 LSSAVI/677/2024) ja hyvinvointialueen laatiman kameravalvontaa koskevan ohjeistuksen (intra) mukaisesti. Kameravalvonnan rekisteriseloste on löydettävissä hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Tietosuojakäytäntömme](#).

Lääkinnälliset laitteet

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen laitepassissa on määritelty yksiköiden käytössä olevat laitteet. Henkilöstö suorittaa laitepassin määräajoin organisaation ohjeiden mukaan, jolla varmistetaan laiteosaaminen. Terveystuon laitepassi turvaa laitteiden turvallisen ja oikean käytön. Työntekijän vastuulla on huolehtia, että hän saa tarvittavan opastuksen laitteiden käyttöön. Laitepassin suorittaminen on osa yksiköiden perehdytystä.

Laitteiden käyttöön liittyvien vaarojen tunnistaminen etukäteen ja riskien huomioon ottaminen edistää laitteiden turvallisuutta. Laitteita huolletaan ja kalibroidaan säännöllisesti. Kaikki lääkinälliset laitteet rekisteröidään organisaatiossa Medusan -laiterekisteriin. Laitteisiin liittyvistä vaaratilanteista, jotka ovat johtaneet tai ovat voineet johtaa potilaan, käyttäjän tai muun henkilön terveyden vaarantumiseen, on aina tehtävä vaaratilanneilmoitus Fimealle (laki lääkinällisistä laitteista, 35 §).

Psykiatrian ja päihdehoidon osastohoidossa ja muissa keskussairaalan H- talon yksikössä on käytössä Ascom-henkilöturvajärjestelmä. Siihen kuuluvat Myco-älypuhelimet, henkilöturvapainikkeet (kiinteitä ja irrallisia), käytävänäytöt ja kuittauspainikkeet. Hälytintjärjestelmän toimivuutta testataan säännöllisesti.

Lääkinällisille laitteille nimetyn vastuuhenkilön (yksikön laitevastaavan) nimi

Ari Ampiala, sairaalatekniikka, 06-2188166. ari.ampiala@ovph.fi

Tulosalueen yksiköissä on määritelty tarkemmin laitteiden vastuuhenkilöt ja tieto löytyy yksiköiden omavalvontasuunnitelmista.

Tietojärjestelmät ja tietoturva

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen henkilöstö on saanut koulutuksen asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöön.

Lisäkoulutusta järjestetään tarpeen mukaan yhteistyössä IT -palveluita tuottavan 2M-IT kanssa. Hyvinvointialueilla toimivilla ammattilaisilla on velvollisuus salassapitoon. Tietosuoja on osa henkilöstön perehdytystä ja kaikki suorittavat tietosuojakoulutuksen.

Organisaatiossa suoritetaan käyttölokivalvontaa tietosuojavastaavien toimesta. Automatisoidun lokivalvontasovelluksen LogMonitor avulla tehdään tietojen käytönvalvontaa, jossa tarkastetaan eri poikkeamaraportteja.

Teknologian käyttö

YKSIKÖN KUVAUS

Psykiatrian ja päihdehoidon palveluissa on kohonnut riski potilaiden itsensä vahingoittamiseen, väkivaltaisuuksiin tai äkillisiin tilanteisiin, joissa henkilökunnan tulee reagoida nopeasti. Tulosalueella hyödynnetään kameravalvontaa H- talossa sijaitsevilla osastohoidon kerroksissa. Kameralaitteita löytyy osaston julkisista tiloista käytäviltä, tupakkaparvekkeilta, rauhoittumishuoneesta. Lisäksi kameroita on potilashuoneissa sekä turvasolun eristämishuoneissa. Wc - tilojen kamerat ovat tummennettuja yksityisyyden suojaamiseksi. Osastojen ulkopuolisissa aulatiloihin, käytävillä ja ulkoiluterassilla on sijoitettuna kameravalvontaa. Kameravalvonta on perusteltua potilasvalvonnan toteuttamiseksi ja turvaamaan yksikön ja henkilöstön turvallisuutta. Kameravalvonnasta informoidaan erillisin kyltein ja kerrotaan osaston potilaille.

Yksikön henkilö/asiakas/potilasturvallisuuden ja/tai turvapuhelimien toimintavarmuudesta vastaavan henkilön nimi

Petri Luoma, sairaalatekniikka, 044-3231181, petri.luoma@ovph.fi

3.10 Lääkehoito

Pohjanmaan hyvinvointialueen jokaisessa lääkehoitoa ja lääkehoidon ohjausta toteuttavassa työyksikössä tulee olla ajantasainen, lääkärin allekirjoittama lääkehoitosuunnitelma, josta käy ilmi yksikössä toteutettava lääkehoito ja lääkehoidon toteuttamisen toimintatavat.

Hyvinvointialueella kaikki laillistetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt sekä lääkehoitoon koulutetut nimikesuojatut ammattihenkilöt, jotka osallistuvat työssään lääkehoidon toteuttamiseen varmistavat lääkehoito-osaamisensa. Lääkelupa uusitaan viiden vuoden välein. Lääkehoitosuunnitelmien ja lääkehoitolupien hyväksymisvastuut on delegoitu johtajaylilääkärin päätöksellä erikseen nimetyille vastuulääkäreille alueellisesti tai erikoisalakohtaisesti.

Työyksiköiden lääkehoitosuunnitelmat perustuvat [STM:n Turvallinen lääkehoito -oppaaseen \(2021: 6\)](#), Pohjanmaan hyvinvointialueen oppaaseen turvallisen lääkehoidon toteuttamisesta (intra) sekä toimialojen ja tulosalueen toimintaohjeisiin. Turvallinen lääkehoito -oppaassa on kuvattuna organisaatitasolla lääkehoidon turvallisuuteen ja toteuttamiseen vaikuttavat osa-alueet, periaatteet sekä toimintatavat ja -ohjeet, joilla lääkitysturvallisuuden toteutuminen pyritään varmistamaan. Opas ohjaa toimiala- ja työyksikkökohtaisten suunnitelmien laadintaa. Oppaassa kuvataan lääkehoidon toteuttamisen liittyvä vastuunjako sekä vähimmäisvaatimukset, jotka yksikön ja lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvan työntekijän on täytettävä. Työyksikkökohtaiset lääkehoitosuunnitelmat laaditaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma-pohjaan. Yksiköt päivittävät lääkehoitosuunnitelmat kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin, jos yksikön toiminnassa, vastuuhenkilöissä tai lainsäädännössä tapahtuu muutoksia.

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen yksikössä toteutetaan lääkehoitoa ja lääkehoitoon liittyvää ohjausta. Jokainen

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihe 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1 | Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

yksikkö on laatinut työyksikkökohtaisen lääkehoitosuunnitelman lähiesihenkilön toimesta tai hänen välittömässä johdossa. Turvallisen lääkehoidon toteutuminen on tärkeä priorteetti jokaisessa yksikössä. Työyksiköiden lähiesihenkilöt vastaavat lääkehoidon kokonaisuuden suunnittelusta ja hyväksymisestä, lääkehoitosuunnitelman päivittämisprosessista, lääkehoitosuunnitelman jalkauttamisesta toimintaan sekä henkilökunnan sitouttamisesta suunnitelman noudattamiseen. Sitoutumista lääkehoitosuunnitelman noudattamiseen tulee myös valvoa ja tarvittaessa puututaan poikkeamiin. Työyksiköissä on sairaanhoitajia, joilla lääkehoito on erityisenä vastuualueena. Yhdessä lähiesihenkilön kanssa he vastaavat turvallisen lääkehoidon prosessista ja käytänteistä.

Jokaisella lääkehoitoa toteuttavalla työyksikön hoitajalla on lääkehoitolupa. Lääkehoidon osaaminen varmistetaan verkkokoulutuksella ja käytännön näytöillä viiden vuoden välein. Työntekijällä on velvollisuus huolehtia voimassa olevasta lääkeluvastaan. Hän saa automaattisen muistutusviestin lääkeluvan vanhetessa (4 kk aikaisemmin). Lähiesihenkilö seuraa sähköisesti Laatuportissa henkilöstönsä lääkelupia ja niiden toteutumista asianmukaisesti. Mikäli työntekijän lääkelupa ehtii umpeutua, rajataan hänen työtehtävistään lääkehoito pois, kunnes lääkelupa on uusittu.

Yksikön lääkehoidon kokonaisuudesta vastaavan lääkärin nimi

Janne Mäntynen, johtava psykiatri

Yksikön lääkehoidon toteuttamisen kokonaisuudesta vastaavan sairaanhoitajan nimi

Tulosityksiköissä lääkehoidosta vastaavat on määritelty heidän omissa omavalvontasuunnitelmissa.

3.11 Ravitsemus

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosityksiköiden ruokapalvelun toteuttaa Teese Botnia. Aikuisosastoilla ruoka tarjoillaan tarjottimilta, lasten- ja nuorten osastolla tarjoiluastioissa. Potilaan/asiakkaan allergiat ja erityisruokavaliot huomioidaan ja merkitään Aromi -ohjelmaan, jolla ruokatilaukset tehdään. Pääsääntöisesti ruokailu toteutuu ennalta annetun ruokalistan perusteella, joka on yksiköissä esillä. Potilaiden on mahdollista saada tukea ja ohjausta ravitsemuskysymyksissä ja nesteytyksessä, mikäli se on tarpeen. Jos potilaalla on määrätty nestelista, nesteytyksen seurannasta ja sen kirjaamisesta huolehtii hoitohenkilökunta. Henkilökunta on mukana psykiatrian osaston ruokailutilanteissa ja valvoo ruokailujen toteutumista ruokasalissa.

Avohoidossa ruokailu järjestetään päiväosastojen potilaille sekä niille potilaille, joilla on 3 h seuranta hoitotapahtuman jälkeen.

3.12 Hygienia, infektioiden ehkäisy ja torjunta

Pohjanmaan hyvinvointialueella noudatetaan tartuntatautilakia (1227/2016) ja THL:n ohjeita ja suosituksia. Näiden pohjalta hyvinvointialueelle on luotu omat hygienia- ja infektioidentorjuntaohjeet. Nämä ohjeet löytyvät henkilökunnalle sekä palveluntuottajille hyvinvointialueen intrasta ja Sharepointista. Vuoden 2026 aikana Sharepoint-sivuston ohjeet siirretään hyvinvointialueen verkkosivuille, Ammattilaisille ja palveluntuottajille -kategorian alle.

Hygieniahoitajat toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden infektioiden torjunnan asiantuntijoina yhteistyössä hyvinvointialueen infektiolääkärin kanssa. Hyvinvointialueella toimivien hygieniahoitajien yhteystiedot ja vastuualueet löytyvät hyvinvointialueen intrasta ja

hyvinvointialueen [Ammattilaisille ja palveluntuottajille](#) -sivustolta.

Tartuntatautihoitajat työskentelevät sote-keskuksissa ja vastaavat kansalaisten sekä koulujen ja päiväkotien neuvonnasta ja tartuntatautien selvittämistyöstä yhdessä tartuntatautilääkäreiden kanssa: [Tartuntataudit – yhteystiedot](#).

Yksiköllä tulee olla oma nimetty hygieniavastaava. Työyksiköissä toimivien hygieniavastaavien rooli ja tehtäväkuvaus löytyy intrasta ja yksityisille palveluntuottajille hyvinvointialueen verkkosivuilta kohdasta: [Ammattilaisille ja palveluntuottajille](#).

Lisätietoa hygieniakäytännöistä ja infektioiden torjunnasta:

THL. Infektioiden ehkäisy- ja torjuntaohjeita: [Infektioiden ehkäisy- ja torjuntaohjeita](#)

Pohjanmaan hyvinvointialueen intrasivut: Hygienia ja infektioiden torjunta

Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivut: [Ammattilaisille ja palveluntuottajille](#)

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueen infektioiden torjunta perustuu organisaation ohjeisiin, joita on kattavasti saatavilla Intran sivuilla. Tavanomaisia varotoimia ja hyvää aseptiikkaa noudatetaan kaikkien potilaiden hoidossa. Käsienpesupaikkoja löytyy jokaisesta yksiköstä ja käsihuuhdetta on helposti saatavilla. Henkilöstö voi ottaa yhteyttä sairaalan hygieniahoitajiin erillisissä tai erityisissä sairaalahygieniaan tai infektioiden torjuntaan liittyvissä kysymyksissä tai kutsua heitä osastokokouksiin mukaan.

Tulosalueelta osallitutaan organisaation sisäisiin hygieniakoulutuksiin. Yksiköissä on nimetyt hygieniavastaavat, jotka jalkauttavat infotilaisuuksien ja koulutuksien tietoa koko henkilöstölle.

Tulosalueen siivouksesta ja pyykkihuollosta vastaa Teese Botnia.

Yksikön hygieniavastaavan nimi

Tulosityksiköiden hygieniavastaavat on nimetty heidän omissa omavalvontasuunnitelmissa.

3.13 Terveiden- ja sairaanhoito

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueella toteutetaan terveydenhuoltoa. Erikoissairaanhoidon palveluihin saavutaan lähetteellä. Selviämisen- ja katkaisuhuoltoon potilas voi saapua suoraan yhteydenoton perusteella. Yhteispäivystyksessä toimivaan psykiatrisen päivystyksen arvioon hakeudutaan lähetteellä tai itsenäisesti, matalan kynnyksen periaatteella.

Tulosityksiköiden palvelut ovat moniammatillisia ja potilaan hoidon tarve määrittelee tarvittavan ammattihenkilöstön.

Tulosalueen henkilökunta suorittaa EA/MET- koulutuksen vuosittain. Koulutuksesta vastaa yksiköiden ns. MET vastaavat. Esihenkilöt seuraavat henkilöstönsä koulutuksiin osallistumista.

Kuolemantapauksia varten on laadittu kirjallinen ohjeistus.

3.14 Hyvinvointia, kuntoutumista, osallisuutta ja kasvua tukeva toiminta

Asiakkaiden hyvinvoinnista, osallisuudesta ja kasvua tukevan toiminnan järjestämisestä säädetään muun muassa, vanhuspalvelulaissa (980/2012), laissa asiakkaan/potilaan asemasta

ja oikeuksista (812/2000; 758/1992) ja lastensuojelulaissa (417/2007), lastensuojelun laatusuosituksessa (STM 2019:8); ja laissa hyvinvointialueesta (611/2021).

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021, sote-järjestämislaki) hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen määritellään osaksi hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Lisäksi esimerkiksi ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, ja sitä koskien on omaa erityislainsäädäntöä (laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)). Vuosittainen hyvinvointikertomus (Miten Pohjanmaa voi? -raportti) kuvaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä alueella ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja alueen toiminta kohdentuvat arjen tukeen sekä hyvinvointia ja terveyttä edistäviin ja ehkäiseviin toimenpiteisiin.

Hyvinvointialueella on vastuu edistää hyvinvointia ja terveyttä palveluissaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksilöön, perheisiin, yhteisöihin, väestöön, elinoloihin ja elinympäristöön sekä palveluiden järjestämiseen kohdistuvaa toimintaa, jolla parannetaan väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kavennetaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja. Hyvinvointialueella terveydenedistämistyötä koordinoidaan Osallisuuden ja yhdyspintojen yksiköstä. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön tavoitteena on sairauksien, tapaturmien ja syrjäytymisen ehkäisy sekä työ- opiskelu- ja toimintakyvyn tukeminen ja yhteisöllisyyden-, osallisuuden- ja turvallisuudentunteen vahvistaminen.

Hyvinvointialueen ammattilaisten tulee eri tehtävissään toimiessaan tunnistaa ja ohjata asiakasta tarvittaessa eri elintapaohjauksen palveluihin osana elintapaohjaus/-neuvonta. Kartoitettaessa asiakkaan tilannetta arvioidaan tarvittaessa unta, ravitsemusta, liikuntatottumuksia yms. Asiakasta pyritään ohjaamaan terveellisiin elämäntapoihin ja näin tukemaan hänen hyvinvointiaan ja ennaltaehkäisemään sairauksien puhkeamista. Asiakkaita ohjataan aktiivisesti esimerkiksi hyvinvointioppaan avulla kuntien ja järjestöjen tuottamiin palveluihin.

Asiakkaiden/potilaiden palvelu- ja hoitosuunnitelmiin kirjataan tavoitteita, jotka liittyvät muun muassa asiakkaan/potilaan päivittäiseen liikkumiseen ja toimintakyvyn ylläpitämiseen, ulkoiluun, sosiaaliseen kanssakäymiseen, kuntoutukseen ja kuntouttavaan toimintaan.

YKSIKÖN KUVAUS

Potilaan/asiakkaan hoito perustuu yhdessä laadittuun hoitosuunnitelmaan. Hoitosuunnitelman on tarkoitus olla laaja-alainen ja huomioida eri osa-alueet, joita asiakkaan hyvinvointi ja psyykkinen kuntoutuminen edellyttää. Moniammatillinen tiimi arvioi yhdessä potilaan kanssa hoidon tarpeet ja kutsuu/konsultoi tarvittaessa eri toimijoita ja asiantuntijoita.

Osastohoidossa ja päiväosastoilla on viikko-ohjelmat, jossa erilaisissa ryhmissä huolehditaan mm. liikunnallisista tarpeista. Useilla asiakkailla/potilailla on oma puhelin käytössä yhteydenpitoa varten läheisiin. Mikäli omaa puhelinta ei ole, mahdollistetaan tarpeellinen yhteydenpito yksikön puhelimesta.

Lasten- ja nuorisopsykiatrian osastohoidossa oleville alaikäisille on järjestetty sairaalaopetus molemmilla kotimaisilla kielillä ja kouluasteilla.

Hyvinvointialueella ennaltaehkäisevän työn (hyte) rakenne on määritelty läpileikkaavaksi prosessiksi, joka ulottuu kaikkiin palvelukokonaisuuksiin. HYTE jaosto vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuudesta, johon sisältyvät myös mielenterveyden edistäminen

ja ehkäisevä päihdetyö.

HYTE toiminta integroidaan jokaisen sektorin – lapset, nuoret ja perheet, työikäiset, ikäihmiset – palveluihin sektorijohtajien kautta. Moniammatilliset työryhmät suunnittelevat keinoja vahvistaa mielenterveyttä tukevia tekijöitä sekä ehkäistä päihteiden käyttöä. Tulosalueella on edustajat mukana sekä lapset-, nuoret- ja perheet- että työikäisten sektorien työryhmissä. Varhainen mielenterveyden tukeminen on keskeinen osa ennaltaehkäisevää työtä ja vaikuttaa myöhempään palvelutarpeeseen.

Hyvinvointialueella toimii HYTE koordinaattori, joka vastaa työn kokonaiskoordinaatiosta ja seurannasta. Yhteistyö eri toimijoiden, kuten kolmannen sektorin, kanssa on olennainen osa ennaltaehkäisyä.

Myös asiakas- ja potilasohjauksessa – esimerkiksi puhelinpalveluissa – toteutetaan HYTE työtä tarjoamalla tietoa ja ohjausta, jotka tukevat asiakkaiden hyvinvointia ja omatoimisuutta. Potilasohjeissa huomioidaan jatkossa entistä systemaattisemmin hyvinvointia edistävät näkökulmat.

HYTE indikaattorien tunteminen, käyttö ja seuranta ovat osa johtamista ja toiminnan kehittämistä. Kirjaamisen käytäntöjä kehitetään.

3.15 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja

Pohjanmaan hyvinvointialue toimii järjestämisvastuulleen kuuluvien palveluiden osalta asiakas/potilastietojen rekisterinpitäjänä. Hyvinvointialueen/palveluyksikön tulee varmistaa, että palveluyksikön toiminnassa noudatetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (679/2016) ja asiakastietolain (703/2023) säännöksiä ja Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakas- ja potilastietojen käsittelystä ja tietosuojasta laatimia ohjeistuksia.

Hyvinvointialueen tietosuojakäytäntöjä ja henkilötietojen käsittelyä koskevat menettelytavat on kuvattu Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla: [Tietosuojakäytäntömme](#) ja henkilöstölle intrassa, Tietosuoja ja tietoturva -sivustolla. Samalta sivustolta löytyy myös toimintaohjeet henkilöstölle, miten tulee toimia tietosuoja-asetuksen (679/2016) 34 artiklan mukaisesti mahdollisen henkilötietojen tietoturvaloukkauksen yhteydessä (Ilmoitus tietoturvaloukkauksesta).

Kaikki hyvinvointialueen työntekijät, opiskelijat ja muut henkilöt, jotka käsittelevät organisaation salassa pidettäviä tietoja allekirjoittavat tietojen ja tietojärjestelmien käyttöä koskevan salassapitositoumuksen. Salassapitovelvollisuus koskee työntekijöitä palvelus- tai toimeksiantosuhteen aikana ja sen jälkeen. Työntekijöiltä edellytetään lisäksi suorittamaan tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksen. Tietoturva- ja tietosuojaverkkokoulutukset löytyvät Intran kautta Laatuportista.

YKSIKÖN KUVAUS

Tulosalueella on käytössä organisaation Lifecare-potilas/asiakastieto -järjestelmä, johon kirjataan ja arkistoidaan potilaan hoitoon liittyvät olennaiset tiedot. Jokaisella työntekijällä on velvollisuus huolehtia asianmukaisesta kirjaamisesta ja dokumentoinnista. Käyttöoikeuksien tilaamisesta järjestelmään vastaavat yksiköiden esihenkilöt.

Henkilöstö suorittaa tietosuojan verkkokurssin ja kaikki allekirjoittavat salassapitositoumuksen. Mikäli havaitaan tietoturvaa tai tietosuoja uhkaavia tekijöitä tai riskejä, niistä ilmoitetaan esihenkilölle ja tehdään tietoturva HaiPro -ilmoitus.

Organisaatiossa on käytössä turvaposti, joka mahdollistaa turvallisen viestimisen organisaation

ulkopuolelle.

Asiakastietolain (703/2023) 7 §:n mukaisen palveluyksikön asiakastietojen käsittelystä, ja siihen liittyvästä ohjeistuksesta vastaava johtajan/vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot

Janne Mäntynen, johtava psykiatri 040 543 3921

Tanja Jaakola, ylihoitaja 044 323 4808

Pohjanmaan hyvinvointialueen tietosuojavastaavien yhteystiedot ja lokitietopyyntöjen toimitusosoitteet

Hyvinvointialueen tietosuojavastaava käsittelee saapuneet lokitietopyynnöt ja selvitykset.

Tietotopyynöt on tehtävä kirjallisesti ja osoitettava osoitteeseen:

Pohjanmaan hyvinvointialue, Tietosuojavastaava / G4, Hietalahdenkatu 2–4, 65130 Vaasa

Tietosuojavastaava: Tuija Viitala

Puhelinnumero 06 213 1840, sähköposti: tietosuojavastaava@ovph.fi

tai

Pohjanmaan hyvinvointialue, Tietosuojavastaava, Sote-arkistot, Poikkikuja 7, 65100 Vaasa

Tietosuojavastaava: Anne Korpi

Puhelinnumero 040 183 2211, sähköposti: tietosuojavastaava@ovph.fi

4. OMAVALVONNAN RISKIENHALLINTA

4.1 Riskienhallinnan vastuut, riskien tunnistaminen ja arvioiminen

Riskienhallinta ja -arviointi on osa Pohjanmaan hyvinvointialueen systemaattista asiakas/potilasturvallisuuden kehittämistä ja yksiköiden tavanomaista toimintaa. Riskienhallinnan edellytyksenä on, että työyhteisössä on avoin ja turvallinen ilmapiiri, jossa sekä henkilöstö että asiakkaat/potilaat ja heidän omaisensa uskaltavat tuoda esille laatuun ja asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyviä havaintojaan ja epäkohtia.

Riskinarviointia tehdään sekä yksikkötasolla päivittäisessä työssä, että osana johdon päätöksentekoprosessia. Ennakoiva riskinarviointi on osa jatkuvaa toiminnan kehittämistä sekä yksikkö-, alue- että organisaatiotasolla. Johdon ja/tai yksikön esihenkilön vastuulla on määrittää, mitkä riskit ovat hyväksyttäviä ja mitä toimenpiteitä tarvitaan riskien saattamiseksi hyväksyttävälle tasolle.

Pohjanmaan hyvinvointialueella riskiprosessi on jaettu kolmeen osaan: operatiivisiin, strategisiin ja muutosriskeihin. Operatiivisia eli toiminnallisia riskejä arvioidaan jatkuvasti päivittäisessä työssä. Riskien tunnistamista tukevat vaaratapahtuma- ja läheltä piti -ilmoitukset. Toiminnan lähtökohtana on kuitenkin ennakoiva riskienhallinta, jonka tavoitteena on ehkäistä vaaratapahtumien syntyminen ennen niiden toteutumista. Strategiset riskit arvioidaan kerran vuodessa. Strategiset riskit uhkaavat toimintasuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Muutosriskit ovat joko ulkoisia tai sisäisiä muutoksia toiminnassa. Niillä voi olla yhteys hankkeisiin tai muihin muutoksiin toiminnassa. Tällöin riskinarviointi pyritään tekemään jo suunnitteluvaiheessa, jotta riskit voidaan minimoida etukäteen. Riskienhallinnan toimenpiteet tehdään ensisijaisesti omassa yksikössä yhdessä henkilöstön kanssa.

YKSIKÖN KUVAUS

Riskien arviontia tehdään tulosalueella säännöllisesti. Se on osa yksiköiden tavanomaista

toimintaa ja yksikötasolla riskienarviointia tehdään päivittäisesen työn lomassa. Lisäksi riekienarviointi kuuluu osaksi johtamisen päätöksentekoprosesseja ja erilaisia muutosvaiheita. Vähintään kerran vuodessa yksiköissä tehdään järjestelmällinen riskien arviointi Laatuportissa, mikä tukee riskien tunnistamista. Lisäksi riskienarviointi tehdään erikseen aina, mikäli toiminta tai psyykososiaalinen kuormitus yksiköissä muuttuu merkittävästi. Riskienarviointi tehdään yhdessä henkilöstön kanssa. Tärkeää on arvioida tunnitettujen riskien vaikutuksia eri osa-alueisiin ja tekijöihin. Esihenkilöt osallistavat työntekijöitään yhteisissä yksikkökokouksissa riskiarviointiin ja sen käsittelyyn.

Jokaisen työntekijän vastuu on ilmoittaa havaitsemastaan poikkeamasta ja kirjata siitä vaarapahtuma ilmoitus. Nämä HaiPro ilmoituksen käsitellään esihenkilöiden toimesta yksikössä ja lähetetään tarvittaessa ylemmän johdon lisäkäsittelyyn.

Toimintasuunnitelman yhteydessä tehdään vuosittain arvio asetettujen toimintatavoitteiden toteutumista uhkaavien keskeisten riskien osalta.

Laadun ja valvonnan tulosalue on tarvittaessa tukena riskienhallinnan arvioinnissa ja käsittelyssä.

4.2 Riskienhallinta, toiminnassa ilmenneiden epäkohtien ja puutteiden käsittely

Omaavonta perustuu riskienhallintaan, jossa palveluun ja palveluprosesseihin liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtia ensin tunnistetaan, ja sen jälkeen säännöllisesti ja monipuolisesti arvioidaan asiakas- ja potilasturvallisuuden ja asiakkaan/potilaan saaman palvelun näkökulmasta. Asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omaavontasuunnitelman ja omaavonnan toimeenpanon lähtökohta. Ilman epäkohtien tunnistamista ei asiakas- ja potilasturvallisuusriskejä voida ennalta ehkäistä eikä toteutuneisiin epäkohtiin puuttua suunnitelmallisesti.

Hyvinvointialueen henkilökunta arvioi jatkuvasti omaa toimintaansa, kuulee asiakkaita/potilaita ja tekee havainnointia toimintaan, laatuun ja asiakas/potilasturvallisuuteen liittyvissä asioissa sekä ottaa asiakaspalautteen huomioon toiminnan kehittämisessä.

Pohjanmaan hyvinvointialueen omaavonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa kuvaavia ja tukevia ohjelmia, suunnitelmia ja ohjeita ovat muun muassa:

- Hyvinvointistrategia
- Hallintosääntö
- Sosiaalihuollon päätöksenteon delegointitaulukko
- Omaavontaohjelma
- Miten Pohjanmaa voi
- Omaavonnan ja laadunhallinnan käsikirja
- Riskienhallinnan käsikirja
- Hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleinen osa, toimialojen- ja tulosalueiden valmiussuunnitelmat ja tulosityksiköiden toimintakortit häiriötilanteisiin
- Yksikön turvallisuussivu sisältäen turvallisuussuunnitelman, poistumisturvallisuusselvityksen (24/7 yksiköt) ja toimintakortit, turvallisuusohjeet
- Tietoturvasuunnitelma
- Valvontasuunnitelma
- Osallisuussuunnitelma
- Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus -toimintaohjeet

- Hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma, toiminta- ja työyksikkökohtaiset lääkehoitosuunnitelmat
- LOVE-käsikirja
- Eettiset ohjeet
- Työsuojelun toimintaohjelma
- Henkilöstöohjelma
- Osaamisen varmistamissuunnitelma
- Perehdytysohjelma (osat 1–3)
- Laiteturvallisuusohjeet
- Hygienian ja infektioiden torjunnan ohjeet
- Rajoittavat toimenpiteet -ohjeistus
- Asiakkaan tunnistaminen -ohjeistus

YKSIKÖN KUVAUS

Asiakas- ja potilasturvallisuus varmistaa, että potilas saa oikeaa, turvallista ja laadukasta hoitoa ilman vältettävissä olevia haittoja tai riskejä. Operatiivisen toiminnan tietoisuus riskien mahdollisuudesta ja päivittäisestä arvioinnista on tärkeä osa riskienhallintaa. Erilaiset ohjeet, toimintatavat ja tarkistuslistat tukevat toimintaa. Ennakointi, haastavien tilanteiden tunnistaminen, väkivaltaisuuden tai itsetuhoisuuden arviointi, saatavilla olevien riskiesineiden tunnistaminen ja rajoittaminen, lääkehoidon kaksoistarkitus, rauhoittumiskeinojen käyttö ovat käytännön esimerkkejä arjen riskienhallintakeinoista. Turvallisuuskulttuuri ja sen ylläpitäminen aktiivisella osallistumisella ja vuorovaikutuksella tukee yksiköiden pitkäaikaista riskien hallintaa.

Omavalvonnassa ilmeneviin epäkohtiin puututaan ja käynnistetään omavalvonnalliset toimenpiteet, joiden tarkoitus on suunnitella tarvittavia korjaavia ja kehittäviä käytäntöjä. Kehittämistyön tarkoitus on vahvistaa palvelun laatua sekä ehkäistä vastaavia tilanteita jatkossa. Aktiivisella omavalvonnallisella seurannalla varmistamme, että toiminta vastaa jatkossakin lainsäädännön, potilasturvallisuuden ja hyvän hoitokäytännön vaatimuksia.

Palveluyksikön/yksikön tunnistamat keskeiset riskit, ja niiden riskienhallintakeinot

Riski	Miten varaudutaan riskienhallintakeinoin
Riittävä henkilöstömitoitus	Pitkän aikavälin henkilöstösuunnitelma, nopea reagointi äkillisiin henkilöstötarpeen tarpeen muutoksiin, veto- ja pitovoimatekijät; henkilöstön työhyvinvoinnista (esim.koulutus/osaamisen varmistaminen, työnohjaus, eri tukikeinot) huolehtiminen, osallistava johtajuus; henkilöstön kuuleminen ja heidän osaamisen ja kokemuksensa hyödyntäminen, oikeudenmukaisuus päätöksenteossa.
Muuttuva toimintakulttuuri ja toimintaympäristöt	Prosessien kehittäminen yhteistyössä, näyttöön perustuva toiminta ja menetelmät, avoin vuorovaikutus ja kommunikointi.
Psykiatripula virkalääkäreiden osalta	Palvelu turvataan ja vahvistetaan

Riski	Miten varaudutaan riskienhallintakeinoin
Väkivallan uhka	ostopalvelulääkäripalveluilla, aktiivinen rekrytointi, veto- ja pitovoimatekijöiden huomioiminen. Turvallisuuskoulutus; Mapa väkivaltanteiden ennakointi ja turvallinen hallinta, ennakoiva toimintakulttuuri, turvallinen toimintaympäristö, yksiköiden välinen yhteistyö, hälytysjärjestelmä, resurssiarviointi.

4.2.1 Palveluntuottajan ja henkilöstön ilmoitusvelvollisuus

Palveluntuottajalla on velvollisuus tiedottaa henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta (Valvontalaki 741/2023, 30 §). Palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta, ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä 27 §:ssä tarkoitettuun palveluyksikön omavalvontasuunnitelmaan. Hyvinvointialueen henkilöstön ilmoitusvelvollisuutta ja ilmoitusvelvollisuutta koskevat menettelyohjeet löytyvät intrasta.

Palveluntuottajan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus (valvontalaki 741/2023, 29 §)

Palveluntuottajan on ilmoitettava välittömästi salassapitosäännösten estämättä Pohjanmaan hyvinvointialueelle/palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle palveluntuottajan omassa tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut sellaiset puutteet, joita palveluntuottaja ei ole kyennyt tai ei kykene korjaamaan omavalvonnallisin toimin.

Hyvinvointialueen/palveluntuottajan henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai alihankkijana toimivan henkilön on ilmoitettava viipymättä salassapitosäännösten estämättä palveluyksikön vastuuhenkilölle tai muulle toiminnan valvonnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan tai potilaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa taikka muun lainvastaisuuden.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta palvelunjärjestäjälle tai palveluntuottajalle. Palvelunjärjestäjän, palveluntuottajan ja vastuuhenkilön on ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan taikka muun lainvastaisuuden korjaamiseksi. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava ja ilmoituksen tehnyt henkilö voi ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä valvontaviranomaiselle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa taikka muuta lainvastaisuutta ei korjata viivytyksettä. Valvontaviranomainen voi päättää toimenpiteistä siten kuin (741/2023) 38 §:ssä säädetään tai antaa 39 §:ssä säädetyn määräyksen epäkohdan poistamiseksi. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia tehdyn ilmoituksen seurauksena.

Henkilökunnan käytössä olevat sähköiset ilmoitusjärjestelmät ovat:

Pohjanmaan hyvinvointialue | Vaihde 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Kirjaamo, XA1 | Hietalahdenkatu 2-4, 65130 Vaasa | kirjaamo@ovph.fi

- **HaiPro-järjestelmä** (asiakas- ja potilasturvallisuusilmoitus, työturvallisuusilmoitus, tietosuoja/tietoturvallisuusilmoitus)
- **SPro-järjestelmä** (ilmoitus sosiaalihuollon toteuttamisessa havaituista epäkohdista tai epäkohtien uhista).

Edellä mainituissa järjestelmissä tehtyihin ilmoituksiin toteutetaan riskien arviointi sekä kirjataan niihin kehittämiskorjaavat toimenpiteet riskien poistamiseen/vähentämiseen.

Muita laissa säädettyjä henkilöstöä koskevia ilmoitusvelvollisuuksia:

Lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus lapseen kohdistuneista rikosepäilyistä (417/2007, 25 §, 12.2.2010/88)

Lastensuojelulaissa (25 §) ilmoitetuilla työntekijöillä on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Tarkemmat ohjeet lastensuojeluilmoituksen ja lapseen kohdistuneiden rikosepäilyjen tekoon löytyvät Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Lastensuojeluilmoitus](#).

Ilmoitus sosiaalihuollon tuen tarpeesta (sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 35 §)

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö (559/1994), sosiaalitoimen palveluksessa oleva tai muu sosiaalihuoltolain 35 §:ssä mainittu henkilö on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä hyvinvointialueen sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin. Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, ammattihenkilöllä on velvollisuus tehdä ilmoitus salassapitosäännösten estämättä. Ohje ja ilmoituslomake sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi löytyy hyvinvointialueen verkkosivuilta: [Ikäihmisten sosiaalityö](#)

Ilmoitus pelastusviranomaiselle ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä (pelastuslaki 379/2011, 42 §)

Jos hyvinvointialueen henkilöstö/viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle (42 §). Ohjeistus ilmoituksen tekoon ja linkki sähköiseen ilmoituslomakkeeseen löytyvät Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen verkkosivuilta: [Ilmoitukset pelastuslaitokselle](#).

Ilmoitus laitteisiin liittyvästä vaaratilanteesta (laki lääkinnällistä laitteista 719/2021, 35 §)

Sosiaali- ja terveydenhuollon alalla tapahtuneista lääkinnällisiin laitteisiin liittyvistä vaaratilanteista, jotka ovat johtaneet tai ovat voineet johtaa potilaan, käyttäjän tai muun henkilön terveyden vaarantumiseen, on aina tehtävä vaaratilanneilmoitus Fimealle (laki lääkinnällisistä laitteista, 35 §). Tapahtumailmoitus Fimealle on tehtävä viipymättä ja se voidaan tehdä suoraan sähköisesti samanaikaisesti HaiPro-ilmoituksen kanssa. Kun vaaratilanteesta ilmoitetaan suoraan HaiPron kautta, myös vaaratilanteen tiedot tallennetaan sähköisesti järjestelmään. Ohjeistus ilmoituksen tekoon HaiPro-järjestelmässä löytyy hyvinvointialueen intrasta (laiteturvallisuus).

Ilmoitus tietoturvaloukkauksesta (tietosuoja-asetus, 679/2016, 34 artikla)

Henkilöstön toimintaohjeet henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittamisesta

rekisteröidyille löytyvät intrasta (ilmoitus tietoturvaloukkauksesta). Tietosuojaloukkaus kirjataan myös HaiPro-järjestelmään (tietoturva).

Epidemioiden ja vakavien hoitoon liittyvien infektioiden ilmoittaminen

Ohjeet ilmoitusten tekoon löytyvät THL:n verkkosivuilta: [Epidemioiden selvitys ja ilmoittaminen](#)

Ilmoitus väärinkäytöksistä organisaatiossa (EU:n ilmoittajansuoja Whistleblowing direktiivi, 2019/1937; ilmoittajansuojalaki 1171/2022)

Hyvinvointialueella on sisäinen eettinen ilmoituskanava organisaatiota koskevien väärinkäytösten ja epäasiallisen toiminnan ilmoittamista varten. Ohjeet ilmoituksen tekoon ja linkki ilmoituskanavalle löytyvät hyvinvointialueen intrasta (eettinen ilmoituskanava).

YKSIKÖN KUVAUS

Jokaisella työntekijällä on ilmoitusvelvollisuus havaitsemistaan asiakas/potilasturvallisuutta vaarantavista tekijöistä sekä puutteista. Esihenkilöt tiedottavat ilmoittamisvelvollisuudesta ja muistuttavat siitä. Ilmoittamisvelvollisuudesta kerrotaan myös perehdytysvaiheessa uudelle työntekijälle. Avoin vuorovaikutus ja kommunikointi luovat osaltaan yksiköiden turvallisuuskulttuuria ja vaivatonta ilmoittamiskäytäntöä.

Jos yksiköissä tapahtuu läheltä piti tai vaaratapahtuma, työntekijä raportoi siitä HaiPro -järjestelmän kautta. Tapahtumasta riippuen asia informoidaan vielä erikseen suullisesti esihenkilölle. Ilmoitusten käsittelyvastuu ja tarvittavien toimenpiteiden aloittaminen on esihenkilöiden vastuulla. Haittatapahtumien käsittelyyn kuuluu myös niistä keskustelu työntekijöiden, asiakkaan ja tarvittaessa omaisen kanssa. Jos vaaratapahtuma on vakava, korvattavia seurauksia aiheuttanut haittatapahtuma, asiakasta tai omaista tiedotetaan korvausten hakemisesta.

Työntekijöiden vastuulla on tiedon saattaminen myös johdon käyttöön ja raportoida tarvittaessa erikseen.

4.2.2 Asiakkaan/potilaan ja ulkoisen palveluntuottajan ilmoituskanavat

Asiakkaan, potilaan tai omaisen ilmoitus vaaratapahtumasta

Mikäli asiakkaan/potilaan tai omaisen hoidossa tai palvelussa on tapahtunut virhe, epäkohta tai läheltä piti -tilanne, voi asiakas/potilas tai omainen tehdä vaaratapahtumailmoituksen verkkolomakkeella Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivujen kautta.

Ilmoituslomake löytyy Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta:

[Anna palautetta](#)

Ulkoisen palveluntuottajan/yhteistyökumppanin vaaratapahtuma- tai epäkohtailmoitus

Pohjanmaan hyvinvointialueen yhteistyökumppanit voivat tehdä hyvinvointialueen toiminnasta ulkoisen palveluntuottajan/yhteistyökumppanin vaaratapahtuma- tai epäkohtailmoituksen verkkolomakkeella. Ilmoitukset ohjautuvat asiakas- ja potilasturvallisuuskoordinaattoreille sekä laatujohtajalle, jonka jälkeen ilmoitus käsitellään vastuussa olevien ihmisten kanssa.

Tarvittaessa myös valvonta osallistuu vaaratapahtuman tai epäkohdan selvittelyyn.

Ilmoituslomake löytyy Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilta:

[Anna palautetta](#)

Yksityisen palveluntuottajan omavalvontailmoitus

Yksityisen palveluntuottajan (ostopalvelu- ja palvelusetelituottajat) tulee tehdä omassa toiminnassaan tapahtuneesta vaaratapahtumasta omavalvontailmoitus Pohjanmaan hyvinvointialueen verkkosivuilla:

[Yksityisen palveluntuottajan omavalvontailmoitus](#)

4.2.3 Vaaratapahtumien, puutteiden ja epäkohtien käsittely ja korjaavat toimenpiteet

YKSIKÖN KUVAUS

Vaaratapahtumat, puutteet ja epäkohdat käsitellään säännöllisesti esihenkilöiden toimesta työyksikkökokouksissa. Samalla informoidaan ja/tai keskustellaan kehittämistoimista. Tulosalueella havaitut poikkeamat ja/tai vaaratapahtumat nostetaan tarvittaessa yhteiseen käsittelyyn toimilalan johtoryhmässä.

Toiminnassa painotetaan turvallista, syyllistämätöntä ilmapiiriä. Virheiden käsittelyssä keskitytään systeemiin tekijöihin ja niiden parantamiseen. Esihenkilöt tukevat henkilöstöä mahdollisessa vakavassa haittatapahtumassa. He järjestävät yksikön sisäisiä purkutilaisuuksia tai työterveyshuollon avustuksella esim. debriefing -tilaisuuden tai yksilöllisen lisätuen.

Omaavalvonnin seuranta- ja kehittämissuunnitelma

Palveluyksikön/yksikön omaavalvonnin seurannassa havaitut palveluiden laadun ja asiakas/potilasturvallisuuden puutteet ja esille nousseet kehittämistarpeet, ja niiden korjaamiseksi toteutetut ja suunnitellut korjaavat toimenpiteet, toteutuksen vastuuhenkilöt ja toimenpiteiden aikataulu kirjataan omaavalvonnin seuranta- ja kehittämissuunnitelmaan. Omaavalvonnin seuranta- ja kehittämissuunnitelma löytyy omaavalvontasuunnitelman lopusta, liitteestä 1.

4.3 Ostopalvelut ja alihankinta

Hyvinvointialueen on järjestämisvastuunsa (valvontalaki 741/2023, 24 §; laki hyvinvointialueesta 611/2021, 10 §) nojalla ohjattava ja valvottava yksityisiä palveluntuottajia, ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Pohjanmaan hyvinvointialue palvelunjärjestäjänä ja tilaajana varmistaa alihankintana/ostopalveluna tuotettujen palveluiden sisällön, laadun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden kilpailutusvaiheessa tai palvelusetelipalveluntuottajien hyväksyntäprosessissa tai suoraan hankintana hankituissa palveluissa sopimusta tehdessä. Tilaajalla on vastuu tarkistaa, että palveluntuottaja täyttää tilaajavastuun mukaiset edellytykset sekä asetetut sisältö-, laatu- ja asiakasturvallisuusvaatimukset.

Sopimuksesta vastaava viranhaltija seuraa ja valvoo, että palveluntuottaja noudattaa sopimusta ja täyttää palvelulupauksensa ja että asiakkailta ja henkilökunnalta saatuihin palautteisiin palveluntuottajan toiminnasta reagoidaan viipymättä palautteen edellyttämällä tavalla. Myös turvallisuusosaamisen varmistamisen menettelyt ja toteutumisen seuranta ovat osa tilaajan toteuttamaa omaavalvontaa. Sopimushallintaa, hankintojen tekoa ja reklamaatioita koskevat ohjeet löytyvät hyvinvointialueen intrasta

YKSIKÖN KUVAUS

Toimialue voi hankkia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja yksityiseltä palveluntuottajalta huomioiden sopimusohjauksen periaatteet. Palvelu tuotetaan tulosalueilla. Tulosalueen toimintaan liittyvät kilpailutukset, isommat hankinnat ja sopimukset toteutetaan yhteistyössä organisaation hankintayksikön kanssa. Hankintapäällikkö, hankintayksikön asiantuntijat, sopimushallinnon päällikkö sekä juristi tukevat tarvittaessa asiakirjojen ja sopimusdokumenttien laadinnassa. Sopimukseen sisällytetään muun muassa laatuun, asiakasturvallisuuteen, valvontaan sekä mahdollisten poikkeamien käsittelyyn liittyvät ehdot.

4.4 Valmius ja jatkuvuudenhallinta

Pohjanmaan hyvinvointialue huomioi riskienhallinnassaan varautumista ja palveluiden jatkuvuutta koskevat veloitteet sekä omassa toiminnassaan että hankkiessaan palveluja toiselta palveluntuottajalta. Osana jatkuvuuden hallintaa asiakas- ja potilasturvallisuus

varmistetaan myös mahdollisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa (Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin 308/2023; pelastuslaki 379/2011; valmiuslaki 1552/2011).

Hyvinvointialueen palvelutuotannon osalta toimialajohtajat vastaavat oman toimialansa varautumisesta ja valmiussuunnittelusta (hallintosääntö, § 103). Tulosalueen vastuuhenkilön tehtävänä on kehittää vastuualueensa keskeisiä prosesseja yhteistyössä toimialajohtajan ja professiojohtajien kanssa (hallintosääntö § 42). Siihen kuuluu myös varautuminen ja valmiussuunnittelu, joten tulosalueen vastuuhenkilö, toimialajohtajansa ja professiojohtajansa ohjaamana, on vastuussa tulosalueensa valmiussuunnitelman tuottamisesta. Toimialat voivat kuitenkin siirtää niille määrättyä toimivaltaa ja niille kuuluvia tehtäviä edelleen alaisilleen toimijoille. Tämä koskee myös varautumiseen liittyviä tehtäviä mutta sillä edellytyksellä, että ne, joille näitä tehtäviä ja/tai toimivaltaa on siirretty, eivät voi edelleen siirtää niitä.

Valmiussuunnittelulla luodaan kansallisen, alueellisen ja hyvinvointialueen oman riskiarvion pohjalta häiriötilanteiden hallintamalli, jolla varmistetaan johtamisjärjestelmä ja toimintatapamallit palveluiden jatkuvuuden turvaamiseksi. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelmakokonaisuus koostuu valmiussuunnitelman yleisestä osasta, toimialojen- ja tulosalueiden valmiussuunnitelmista sekä liitännäissuunnitelmista, joita ovat muun muassa suuronnettomuussuunnitelma, pandemiasuunnitelma, psykososiaalisen tuen valmiussuunnitelma, joditablettien varautumissuunnitelma säteilyonnettomuuksien ja laskeuman varalta sekä alueellisten väestön siirtojen evakointisuunnitelma. Valmiussuunnittelua täydentävät tulosityksiköiden turvallisuussuunnitelmat ja toimintakortit häiriötilanteita varten.

Hyvinvointialueella jokainen yksikkö laatii yksikön oman turvallisuussivun. Turvallisuussivu sisältää yksikön turvallisuussuunnitelman, poistumisturvallisuusselvityksen (ne yksiköt, joilla on siihen lakisääteinen velvollisuus), kiinteistön pelastussuunnitelman (kiinteistön omistaja laatii), toimintakortit ja muut yksikön tarvittavat turvallisuusohjeet. Yksiköissä ei ole erikseen pelastussuunnitelmaa. Pelastusturvallisuus on osa yksikön turvallisuussuunnitelmaa. Turvallisuussivun tiedot päivitetään aina, kun toiminnassa/ tiloissa tapahtuu muutoksia.

Hyvinvointialueen työntekijät osallistuvat vähintään joka 5. vuosi turvallisuuspäivä -koulutukseen. Turvallisuuskävelyn yksikössä osallistuu jokainen vuosittain ja turvallisuuskävelystä vastaavat yksikön esihenkilö ja laatu- ja turvallisuusyhdyshenkilöt.

YKSIKÖN KUVAUS

Pohjanmaan hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleisessä osassa käsitellään valmiuden tasoja ja hälytysjärjestelyt, tilannekuvan keräämisen menettelyt, Yhteistyön toteutuksen eri toimijoiden kanssa ja viranomaisviestinnän. Valmiussuunnitelman yleiseen osaan liittyy verkkokoulutus, jonka henkilöstö suorittaa.

Toimi- ja tulosalueen valmiussuunnitelman kautta varaudutaan häiriö ja poikkeusoloihin hyvinvointialueen organisaatio- ja yksikkötasolla. Toiminnassa varaudutaan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, jotta toimintakyky voidaan varmistaa kaikissa tilanteissa. Tulosalueen yksiköissä on laadittu turvallisuussivut, mikä sisältää turvallisuussuunnitelman, poistumisturvallisuusselvityksen ja häiriötilanteita varten yleiset toimintaohjekortit. Toimintakortit on sisällytetty tulosteina tulosityksikön varautumiskansioon (keltainen) sekä digitaalisessa muodossa laatuportissa yksikön turvallisuussivuilla. Toimintakorteissa ohjeistetaan erikseen kaikkia skenaarioita ja haittatekijöitä varten. Häiriötilanteiden havainnointi ja hallinta on osa jokapäiväistä toimintaa.

Henkilöstö osallistuu säännöllisesti palo- ja poistumisturvallisuusharjoituksiin sekä elvytyskoulutuksiin. Henkilöstön osallistumista seurataan esihenkilöiden taholta ja kirjataan Laatuportti -järjestelmään. Turvallisuuskävelyt toteutetaan toimintayksiköissä kerran vuodessa ja henkilöstö osallistuu turvallisuuspäivä-koulutukseen (Turvallisuus-Ennakointi-Vastuuntunto) viiden vuoden välein.

Esihenkilöt saavat myös teitoa häiriötilanteista valmiusjohtoryhmän tai Secapp järjestelmän kautta.

Palveluyksikön valmius- ja jatkuvuudenhallinnasta ja valmius- ja jatkuvuussuunnitelmasta vastaavan henkilön nimi

Tanja Jaakola, ylihoitaja

Janne Mäntynen, psykiatrian johtava ylilääkäri

5. OMAVALVONNAN SEURANTA JA RAPORTOINTI

5.1 Laadun ja riskienhallinnan seuranta ja raportointi

Hyvinvointialueen toimintaan ja omavalvontaan liittyvistä riskeistä raportoidaan säännöllisesti hyvinvointialueen johtoryhmille ja hallitukselle. Riskienhallinnan politiikan mukaisesti tunnistettuihin riskeihin tulee puuttua riskienhallinnan eri keinoin. Myös päätöksenteossa on huomioitava ennakkovaikutusten arvioinnissa esiin nostetut riskit ja riskien kehittymistä on aktiivisesti seurattava.

YKSIKÖN KUVAUS

Pohjanmaan hyvinvointialueella käytetään Sosiaali- ja terveystieteiden laatuohjelmaa (SHQS) laatu- ja palvelujärjestelmän viitekehyksenä. Itsearviointit, sisäiset auditoinnit ja ylläpitoauditointi tehdään vuosittain ja sertifikaatin uusinta kolmen vuoden välein. Laatu- ja palvelujärjestelmään liittyvät itsearviointit ja auditoinnit toteutetaan sähköisellä alustalla

Laatuportissa. Laatuporttiin laaditaan myös vuosittainen riskiarviointi. Laatu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa tarkastellaan asiakkaan, henkilökunnan ja organisaation näkökulmasta. Palvelun laadussa huomioidaan asiakaskeskeisyys ja palveluiden oikea-aikaisuus.

Laadun ja turvallisuuden seuranta tehdään lisäksi kolme kertaa vuodessa omavalvontaraportoinnin kautta. Omavalvontaraportoinnissa käsitellään palveluiden saatavuuden tietoja, potilasturvallisuuden vaaratapahtumailmoitukset ja kolme yleisintä tapahtumatyyppiä, korvaavia toimenpiteitä, asiakastyytyväisyyttä, asiakkaisten osallisuutta omaan hoitoon, muistutuksien määrää, henkilöstön poissaolo.

Tulosyksiköt raportoivat tulosalueen johdolle ja tulosalue johto eteenpäin toimialan johtoon. Lisäksi tulosalueet raportoivat operatiivisesta tilannekuvasta viikottaisessa kokouksessa, jossa palvelujen saatavuus, henkilöstötilanne ja viikon operatiivinen tilannekuva sekä mahdolliset poikkeamat nostetaan esiin. Samalla arvioidaan viestinnällisiä tarpeita.

Laadun- ja valvonnan yksikkö tukee omavalvonnan prosessia ja vastaa sen toteutumisen valvonnasta. Suunnitelmallista valvontaa toteutetaan toimintayksiköissä tarkastuskäynteinä.

5.2 Omavalvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi

Palveluyksikön/yksikön vastuuhenkilöllä, ja sen henkilöstöllä on velvollisuus toimia omavalvontasuunnitelman mukaisesti ja seurata aktiivisesti suunnitelman toteutumista. Kyse on jatkuvasta ja säännöllisestä tuotettavien palvelujen laadun ja asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamisesta. Jos toiminnassa havaitaan puutteita, yksikkö tekee korjaavat toimenpiteet asian kuntoon saattamiseksi.

YKSIKÖN KUVAUS

Omavalvonnan ja omavalvontasuunnitelman toteutumisen seurannasta vastaavat kunkin tulosityksikön esihenkilöt. He vastaavat myös, että omavalvonnan seurannassa havaitut puutteet käsitellään ja määritellään korjaavia toimenpiteitä, niiden vastuuta ja aikataulu. Toimenpiteiden vaikutusta seurataan. Lähiesihenkilöt nostavat havaitut puutteet keskusteluun henkilöstön kanssa, jotta heidän osaaminen tulee hyödynnettyä. Tulosalueen keskijohto on tarvittaessa mukana toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Omavalvonnan seurantatietojen raportointi tehdään säännöllisesti joka neljäs kuukausi ja julkiastaan organisaation www -sivuilla.

6. Omavalvontasuunnitelman laadinta- ja hyväksyntätiedot

Omavalvontasuunnitelma laadittu/päivitetty, versionumero

12.3.2026, versio 1.0

Vastuuhenkilön allekirjoitus ja hyväksyntä

Tanja Jaakola, ylihoitaja

Janne Mäntynen, psykiatrian johtava lääkäri

Liite 1. Omavalvonnan seuranta- ja kehittämissuunnitelma

Ei täytettävää. Otsikko ainoastaan sisällysluettelon takia

Liite 1. Omavalvonnan seuranta- ja kehittämissuunnitelma

Omavalvonnan seuranta- ja kehittämissuunnitelma

Omavalvonnan toteutumisen seuranta tehdään omavalvonnan seuranta- ja kehittämissuunnitelmaa hyödyntäen. Suunnitelmaa päivitetään aina kun tarpeita korjaaville toimenpiteille tai kehittämistoimenpiteille ilmenee.

Päivitetty

13.3.2026

Omavalvonnan seuranta- ja kehittämissuunnitelma

Korjaava/ kehittämistoimenpide	Tavoite	Aikataulu/Vastuutus	Tila (suunnittelussa, työn alla, valmis)
Itsemurhariskin arviointi	Laaditaan ohjeistus itsemurhariskin arviointiprosessiin	2026 / keskijohto, lähiesihenkilöt	Suunnittelussa
Digitaaliset hoitopolut	Hoitopolut määritelty valmiiksi. Implementointi- ja juurruttaminen toimintaan.	2026 / keskijohto, lähiesihenkilöt, yksiköiden vastuuhenkilöt	Työn alla
Hoidon vaikuttavuuden mittaaminen	Mittareiden valinta, koulutus ja käyttöönotto	2026 / keskijohto, lähiesihenkilöt, yksiköiden vastuuhenkilöt	Työn alla
Lyhytaikaisen päihdehoidon kehittäminen osastolla	Suunnitelma kehitettävistä kokonaisuuksista	2026 / keskijohto, yksikön lähiesihenkilöt	Työn alla